

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inseratni oddelki: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 499

Podružnici: Maribor, Barvaraka ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem č. zavodu: Ljubljana št. 11.843 - Praha číslo 78.180, Wien, Nr. 105.247.

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25 —; za inozemstvo Din 40 — neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo

Ljubljana, Knaflcova ulica št. 5/1. Telefon št. 72, ponačo tudi št. 34.

Ljubljana, 23. marca.

Jugoslovenska javnost je z napeto pozornostjo in vsa vznemirjena zasledovala romanje našega zunanjega ministra po zapadni Evropi. O Ninčevih pogajanjih v Rimu, Parizu in Ženevi so krožile vsakojake, nasprotujoče si vesti. Najprej se je razneslo, da se je v Rimu sklenil med nami in Italijo nekak garancijski pakt, naperjen v prvi vrsti proti priključitvenemu gibanju v Avstriji. Nato se je razvedelo, da gre za razširjenje in poglabitev obstoječe prijateljske pogodbe med obema državama v tem smislu, da naj bi Jugoslavija omogočila razvoj Reke s tem, da se odreče gradbi lastnega pristanišča na gornjem Jadranu. Italija na bi zato prijateljsko vplivala na Grčijo, da ugodi naši zahtevi glede solunske cone. Z drugimi besedami bi se to reklo, da se je sklepala kravja kupčija na račun zanačnega dela Jugoslovenstva. V Beogradu, kjer prav malo povedo pozitivnega o naši zunanji politiki, a toliko bolj ljubijo demantije, so zanikali to Jobovo novico. Nazadnje smo celo čuli, da ni prišlo v razgovorih med Mussolinijem in Ninčevim sploh do nobenih končnih rezultatov in da se je vsled neuspeha marčnega zasedanja Zveze narodov cela zadeva odgodila.

Tudi o Ninčevih pogajanjih v Parizu se ni zvedelo ničesar pozitivnega, niti to ne, po kaj je sploh šel v Pariz in v kateri smeri so se sukali pogovori. Le toliko je izdal dr. Ninčič, da je razpravljal z Briandom tudi o vprašanju priključitve Avstrije Nemčiji, o madžarski ponarejevalski zadevi, o vrašnji balkanskega pakta in o Mali antanti. V vseh vprašanih vladah baše popolno soglasje med Jugoslavijo in Francijo. Glede zvezne pogodbe med obema državama je izjavil Ninčič, da je stvar bodočnosti. Po vseh teh besedah je naša javnost o sedanjih smeri in težnjah naše zunanje politike ravno toliko kot pred Ninčevim potovanjem, to se pravi: nič. Iz tega seveda ne sledi, da se v zunanji politiki Jugoslavije ne pripravljajo važni dogodki. Pisanje inozemskih, zlasti italijanskih in tudi nemških listov nasprotno potrjuje, da se nekaj godi in da se lepega dne utegnemo znajti pred izvršenim činom novih mednarodnih obveznosti, glede katerih ni nihče vprašal po mnenju niti naroda niti parlamenta. «Corriere della Sera» n. pr. piše, da proučuje Italija s posebnim zanimanjem položaj v Podonavju in na Balkanu, hoteč čuvati tu svoje politične in gospodarske interese. Podonavje in balkanske države, trdi «Corriere», se obračajo za zaupanjem na Rim. Akcija, ki jo vodi sam Mussolini, se je v zadnjem času nedvomno pojačala, dozajda se nekaj pozitivnega in «Corriere» pričakuje, da pride v kratkem času do praktičnih rezultatov. Milanski fašistom prilazni dnevnik, pravi, da se dela na zblizanju med Italijo in Grčijo in najsimpatičnejše komentira navzočnost odličnega avstrijskega diplomata doktorja Schüllerja v Rimu. Kaj pravzaprav namerava Mussolini, list ne izdaja, pač na napoveduje, da bo italijanski ministerski predsednik morda sam kaj povedal o tem 28. marca ob priliki proslave sedemletnice ustanovitve fašistične stranke.

Nemško časopisje smatra, da sva vsa sedanja diplomatska akcija, ki poteka iz Rima, v okvir italijanskih hegemonističnih teženj. Italija da se pripravljala, da izvije Franciji iz rok pokroviteljstvo nad onimi državami srednje in istočne Evrope, ki jih locarnski pakt ne upošteva zadostno. «Kölnische Zeitung», ki črna svoje vesti iz nemškega zunanjega urada, pravi, da se ponuja Mussolini Čehom, Jugoslovenom, Poljakom in Rumunom za nekakega arbitra mundi, ki jim bo zajamčil nedotakljivost mej.

Z Dunaja je danes dospela vest, da se pripravljala med Avstrijo in Jugoslavijo arbitražna pogodba po avstrijsko-češkoslovaškem vzorcu. Pogajanja se bodo vršila v Beogradu, a pogodba se bo podpisala na Dunaju, kamor pride sam dr. Ninčič.

Vse te več ali manj merljene napovedi so take vrste, da segajo globoko v mednarodno konstelacijo Jugoslavije in da so v stanju določiti stališče naše države napram sosedom in vitalnim evropskim problemom za vso bližnjo bodočnost. Ni torej čuda, da se naše javno mnenje, ki ne ve niti približno, katere cilje pravzaprav nasleduje vodstvo naše zunanje politike, silno vznemirja in zahteva jasnosti, a obenem korenite rešitve v načinu, kot se sedaj rešujejo nesodopolni življenjski problemi države. Skrajni čas je, da prodré stara zahteva samostojnih demokratov po ustanovitvi parlamentarnega odbora za zunanjo politiko, kakršnega imajo vse moderne države. Naša zunanja politika ne sme več biti zadeva dveh, treh oseb v Beogradu, temveč mora priti pod parlamentarno nadzorstvo in se mora voditi v skladu z voljo naroda in z interesi celokupne države.

Dr. Ninčič bo podal v četrtke z skupščini izjavo o svojem delu zadnjih tednov. Njegova dolžnost je, da bodo te iz-

Režim RR v agoniji

Vlada pripravljena na odhod. — Sam g. Pašič napoveduje njen konec. — Izenadenja niso izključena še pred sprejetjem proračuna. — Kaj pravijo radikalski ministri? — Boj med Pašičem in Ljubo Jovanovičem.

Beograd, 23. marca. p. Situacija se nujno razvija pod utisom zelo važnih izprememb, ki lahko vsak hip nastopijo s padcem sedanega režima. Za razpoloženje vlade je najbolj značilno, da je delo v vseh resortih malone popolnoma zaostalo in da se rešujejo le najnujnejše stvari. Ministri ravnaio kot bi bili že v demisiji. Nastal je čas splošnega intrigriranja. Intrigira ena vladna stranka proti drugi, prijatelj proti prijatelju. Zavladala je splošna nervoznost, v vladnih krogih je konsternacija, ker poedinj ministri se samo tega zavedajo, da se nekaj proti njim pripravljajo, a nihče ne ve kako in kaj. Splošno se le priznava, da je položaj nevrzdržen ter da se bliža težka ura. Ako ne pride do demisije že pred sprejetjem proračuna, potem je po sprejetju gotovo. Važno je tudi, da nihče ne ve kakšno je razpoloženje na dvoru. Zatrjuje se, da se dr. Ninčič o čegar politični kombinaciji se toliko govori in piše, upira prevzeti morebitno ponudbo za sestavo nove vlade.

Očividne postruje položaj v izredni meri afera Rade Pašiča z zetom Ljubo Jovanoviča, ki se razširja v odlični napad med samim Nikolo Pašičem in Ljubo Jovanovičem. Izredno pozornost je vzbudila trditve Pašičevega sina, Rada, ki je rekel, da je Ljuba Jovanovič pomagal svojem zetu Dra gliš Stojadinoviću v zadevah, ki nikakor niso popolnoma čiste. Interpelacija opozicije o tej zadevi še ni gotova. Samostojni demokratski klub je imel proti večeru sejo, po kateri je izdal tole objavo: «Poslanski klub Samostojno demokratske stranke je imel po poldne sejo. Na povabilo demokratske stranke, naj se udeležijo razčiščenja afera Rade Pašič-Stojadinoviča, je določil poslanca dr. Prvislava Grisogona za svojega delegata. Razpravljal je tudi o številnih preganjanjih državi in narodu zvestega učiteljstva in drugih prósvehnih delavcev».

Seo so imeli pozneje načelniki opozicije, ki so zadevo Rade Pašič-Stojadinoviča zaenkrat odgodili do nove stilizacije interpelacije. Opozicija namreč smatra, da je bolje, da te interpelacije za enkrat ne predložijo v skupščini ker bi sicer morda ovirali potek razvoja vladne krize. Zato je najbolje, da prepuosti stvar radikalom samim, da jo razčisti jo in da med seboj obračunajo. Ta afera je povzročila nenavadno nervoznost tudi v radikalnem klubu samem. Skupina Ljube Jovanoviča zahteva, da se je treba upreti raznim poslom Rade Pašiča in celo, naj se o tem zasliši tudi stari Nikola Pašič sam. Zato vztrajajo na tem, naj se čimprej skliče seja radikalnega kluba. Pristaši Pašičevi zopet forsirajo razčiščenje razmerja do Jovanoviča, naj stane kar hoče

Radičevci — zaščitniki veleposesti in kapitala

Obsodba radičevske agrarne reforme. — Odkritja o radičevski korupciji. — Sedanja vlada sploh nima agrarnega programa.

Beograd, 23. marca. r. Narodna skupščina je dopoldne nadaljevala razpravo o proračunu za agrarno reformo. Prvi je govoril bivši minister za agrarno reformo p. sl. dr. Hinko Krizman (SDS).

Dr. Krizman je navajal zgodovino in statistiko fevdalnih veleposesti, ki so onemogočala samostojnost in življenje našega naroda. Da bi upravičil obstoj teh veleposesti, je minister Pavle Radič navajal nekakšne gospodarske razloge in med njimi tudi, da je seljak najbolje situiran in da se najbolje gospodari tamkaj, kjer so veleposesta. Tega naziranja govornik pač ne more odobravati.

Sedanji seljaški minister za agrarno reformo se postavlja na stran veleposesti in kapitala, saj je odkrito izjavil, da se agrarni odkup pri nas ne more tako izvršiti, kakor v Češkoslovaški in Rumuniji. Kako da ne? Mi nismo tuja kolonija, da ne bi mogli izvajati svoje agrarne politike po svoji volji z ozirom na svoje potrebe in v korist svojega seljaka. (Hrup med radičevci.)

Dr. Krizman radičevcem: Vi ste kradli poštenje in denar hrvatskemu narodu z vašo demagogjo in republiko. (Pri tem je nastal ponoven velik hrup, v katerem je došlo do večjega prepira med poslancema Vildermjem in Čizmekovičem.)

Dr. Krizman je nadalje naglašal, da je brezumna politika HSS, ki nas je šest let kompromitirala, onemogočevala resno delo za reševanje gospodarskih in socialnih vprašanj. (Burno ploskanje cele opozicije. — Radičevci razberjeno protestirajo.) Da se zaščitijo splošni interesi, je potrebno, da se agrarna reforma čimprej finančno likvidira in da preide veleposetniška zemlja v last agrarnih interesentov, kar se mora zgoditi s svobodno parcelacijo ali pa zakonskim odkupom. Dr. Krizman se je izjavil proti svobodni parcelaciji, ker se agrarna refor-

ma nikdar ni mogla izvesti v svobodno pogodbo med veleposestnikom in seljakom, ki pomenja pogodbo med jačjim in slabejšim. Samo potom agrarne reforme in z zakonskim odkupom se morejo ustvariti, ojačiti in trajno zagotoviti mala posestva. Odkup mora biti tak, da morejo zemljo plačati tudi najsiromašnejši sloji.

Od seljakov se zdaj zahteva po 5.000 Din za oral, dasi so plačali prej po 2.500 Din. V Medjimurju prebivalstvo strda kljub temu, da se tamkaj razprostira 23.000 oralov zemlje grofa Festietca. Po izvedbi agrarne reforme je to zemljišče kupila nekaka delniška družba; ker se pa p. d. ločilih agrarne reforme ni smelo prodati, se je obrnila za posredovanje na Hrvatsko zadržno banko v Zagrebu, ki je v zvezi z glavno zadrugo radičevskih seljaških združenj, v kateri sta člana ravnateljstva dr. Vlado Matček in Josip Predavec, nakar je ta banka prodajala al, pa dajala v komisiji omenjeno veleposestvo po 2.500 Din za oral, Ko se je to izvedlo, se je tak j pričela nujna revizija agrarnih in eresentov v občini Sv. Martin na moru, kjer se je izvršila ordinarna pljačka naroda. Agrarne interese to pozval v urad za parcelacijo v Prbislavcu, kjer so od njih zahtevali, naj odkupijo zemljo po 4.800 do 6.400 Din za oral. (Radičevci kličejo, da to ni resnica.)

Na mojo čast, to je resnica! Nekajeri izmed njih, je nadaljeval dr. Krizman, so kupili zemlje, drugi pa niso mogli ali pa so jih prevarali. Narod, ki je bil do včeraj v madžarskem robstvu, izjavlja v svojem s. rahu, da se odreka zemlji. Ob splošnem odobravanju opozicije je zaključil dr. Krizman, da bo glasoval proti proračunu.

Za tem je govoril poslanec dr. Slavko Sečurov. Po govoru radičevca Volkoviča je bila dopoldanska seja prek njena.

Na popoldanski seji Narodne skupščine je govoril muftiman Mustafa bog Kape-tanović o agrarnih razmerah v Bosni za njim pa posl. Klekl, dr. Moser, Gnjatić ter Valetić.

Seja Narodne skupščine se je končala ob 9. zvečer. Prihodnja seja bo jutri ob 9.

Odmev ženevskega poloma v nemškem parlamentu

Ostra kritika nemških nacjonalcev, ki se kljub sovraštvu do Slovanov zavzemajo za Rusijo! — Socijalni demokrati za locarnsko politiko in za sporazum s Poljsko. — Ženevski komuniste izdelan po nemški inicijativi! — Parlament odklonil nezaupnico nacjonalcev.

Berlin, 23. marca. s. Na današnji seji državnega zbora se je nadaljevala razprava o proračunu zunanjega urada v zvezi s tozadavnimi predlogi in interpelacijami.

Poslanec prof. Reventlow (nemški nacjonalec) je kritiziral delovanje nemških delegatov v Ženevi ter izjavil, da bi bil moral govor Brianda dne 5. februarja napraviti oprezna državnega kanclerja in zunanjega ministra. Ako Briand izjavlja, da je Ren postal mednarodna meja, mora njegova stranka vztrajati na tem, da je Ren nemška reka, ne pa nemška meja.

«Kot pravilno se je izkazalo,» je izjavjal nadalje Reventlow, «kar smo jaz in moj prijatelj rekli, ko je nastala beseda o locarnskem duhu, da namreč ta duh ni nikoli eksistirail in da Zveza narodov ni bila nikoli nič drugega, kot zveza zmagovalnih držav Besede pesnika Heineja «O Bund, du Hund, du wirst nie gesund,» veljajo tudi za Zvezo narodov. Ali menijo, da bo Zveza narodov z vstopom Nemčije ozdravela? To je popolnoma izključeno, dokler v Zvezi ne bosta dve velileti, namreč Rusija in Amerika. Obžalovati se mora, da je dr. Stresemann odklonil vse ponudbe Rusije. Ako smo vezani na zapadne kapitalistične države, seveda ne moremo voditi ruske politike, ki bi koristila Nemčiji. Proč z Dawesovim zakonom, proč z Locarnom, proč z Zvezo narodov! Mi smo mnenja, da je bodočnost Nemčije na vzvodu.

Zahtevamo pravo Zvezo narodov s samo odlično narodom».

Socijalni demokrat dr. Breitscheit je izjavjal: Obravnavamo stališče nemške delegacije v Ženevi. V Briandu smo videli moža dobre volje za sporazum. Ako pa sta Briand in Chamberlain po Locarnu ali za časa locarnskega zasedanja brez vednosti Nemčije kaj obljubila, moramo tudi mi socijalni demokrati to označiti kot nekorektno in nelegalno. Pravilno je bilo, da so naši delegati zastopali nemško stališče napram poljskim zahtevam.

Sporazum s Poljsko mora enkrat priti, ker sta Nemčija in Poljska druga na drugo navezani. Ali je za Brazilio, ki je končno preporečila vstop Nemčije v Zvezo, stal Mussolini, se ne da dokazati. Smatram, da je izid ženevske konference za Nemčijo boljše, kakor da bi prišli s kakimi mahinacijami v Zvezo narodov. Zahtevamo, da se vztraja na locarnski politiki in da Nemčija pod znanimi pogoji vstopi v Zvezo. Odo bravanje pri socijalnih demokratih.

Poslanec Tirpitz je nael vprašanje, ali se sme nadaljevati politika sedanjega državnega kabineta kljub polomu v Ženevi. Izjavil je: Na nevaren način smo se v komunikkeju identificirali z ostalimi državami, ker je ilojalna igra sicer ne v Nemčiji, pač pa po celém svetu postaja jasna. S tem smo prevzeli soodgovornost za kaos v Ženevi. Državni predsednik in državni urad se morajo osvoboditi težke odgovornosti in zveze z ženevskim izidom radi bodočnosti njih, ki pridejo za nami. (Odobravanje na desnici.)

Državni kancler dr. Luther je izjavil: Govor poslanca Tirpitzja vsebuje dve stališči.

V prvem gre za to, da bi Locarno revidirali, v drugem pa za to, da bi Nemčija umaknila svojo prošnjo za vstop v Zvezo narodov. Misl, da je Nemčija izgubila svojo svobodo s to prošnjo, je popolnoma napačna. Nemčija ima svojo svobodo in v tem se radi komunikkeja ni nič izpremenilo. Mi nočemo samo, da naknadno revidiramo Locarno, temveč ga hočemo izpopolniti. Ne more se trditi, da je Locarno ostal brez učinka. Da se bo nadaljevala locarnska politika in tudi izpopolnila, to se je ugotovilo v komunikkeju. Komunikke je v svojih glavnih mislih nastal po naši inicijativi.

(Klic na desnici: Čujte, čujte! Odobravanje na levcih.) Umaknitev prošnje za sprejem v Zvezo narodov bi povzročila splošno mnenje, da se Nemčija ni do konca borila za Locarno, temveč da nemška politika kolleba.

Poslanec Müller - Franken (soc. dem.) je zavračal izvajanja poslanca Tirpitzja. Dokler bo vlada, je izjavil govornik, vztrajala na svoji dosedanji zunanji politiki, bo imela podporo socijalnih demokratov.

Poslanec Rheinbaben (nemška ljudska stranka) je zavračal izvajanja poslanca Breitscheffa glede Poljske.

Poslanec prof Westarp (nemški nacjonalec) je izjavil, da inozemska pohvala ne sme biti odlična za nemško zunanjo politiko. Smernice locarnske politike nemški nacjonalci ne morejo odobravati.

Končno je še izjavil dr. Luther, da je razumel poslanca Tirpitzja tako, da se mora vztrajati na locarnski politiki.

To vztrajanje je vsekar potrebno. S tem je bila debata končana. Ker vladne stranke k zunanjepolitični debati niso stavile nobenega direktnega predloga za zaupnico, temveč se zavzele za formulirani predlog, ki odobrava zunanjo politiko, so nacjonalne stranke stavile predlog nezaupnice, ki se glasi: S tem, da državni zbor preko vseh ostalih predlogov, ki se tičejo stališče državne vlade, državnega kanclerja in državnega zunanjega ministra, preide na dnevni red, izreka vladi, zlasti državnemu kanclerju in zunanjemu ministru nezaupnico. Slučni predlog so stavili nemški nacjonalci.

V pomenskem glasovanju je parlament odklonil nezaupnico nacjonalcev z 259 proti 141 glasovom.

Predlog vladnih strank za prehod na dnevni red je bil sprejet z 264 proti 139 glasovom. En poslanec se je vzdržal glasovanja. Formulirani predlog vladnih strank, ki odobrava dosedanje politiko, je bil sprejet v navadnem glasovanju. Proti so glasovali nemški nacjonalci, narodni socijalci, komunisti in deloma gospodarsko združenje. Odklonjeni so bili predlogi narodnih socialistov, nemških nacjonalcev in komunistev, da se umakne prošnja za sprejem Nemčije v Zvezo narodov, ravno tak predlog narodnih socialistov, naj se ustavi Dawesova plačila.

Fašistovski morilci — ned lžna jagnjeta!

Zagovorniki morilcev poslanca Matteottija izključujejo vsako njihovo krivdo pri umoru. — Vplivanje na poroto.

Chieti, 23. marca. o. Danes se je pričela razprava ob 10. dopoldne. Poslanec Troilo iz Chietija, ki je kot odvetnik prideljen braniteljem, je pozdravil v imenu meščanstva člane sodnega dvora in novinarje ter poveljeval energični nastop Farrinaccija proti opoziciji, ki je po Matteottijevem umoru razvila živahno protifašistovo propagando. Naglašal je, da so vsi obtoženci zvesti pristaši fašistične ideje in da morajo tudi porotniki v prvi vrsti upoštevati to dejstvo.

Nato je nastopil kot prvi govornik izmed braniteljev poslanec odvetnik De Cleco, ki brani obtožena Poverma. Rekel je, da je proces v vsej luči pokazal resnično stanje stvari in da radi tega niso prišli na svoj račun vsi oni, ki so si obetali od tega procesa revolucijo in senzacionalne novosti. Opisal je na podlagi dosedanjih sodnijskih ugotovitev ves dogodek ter zatrjeval, da Matteotti ni bil umorjen z nikalnim orožjem ali nožem (!!) Vzrok Matteottijeve smrti je iskal v močnem pritisku na oprave Radi tega so sprido slabotna fizične konstitucije poslanca Matteotti-ja nastopile notranje poškodbe in krvni izliv. Potem takem so vsi obtoženci krivi le nenameravanega umora Branitelj De Cleco je zanikal obtoževalno okolnost, kajti obtoženci so napadli Matteottija kot političnega tainika socialistične unitaričične stranke in ne kot državnega poslanca. Zahteval je, da porotniki zanikajo udeležbo obtoženega Poverma pri umoru, ker ni ni kakih stvarnih dokazov, ki bi pričali za njegovo udeležbo pri Matteottijevem umoru.

Na popoldanski razpravi, ki se je pričela ob 14.15. je govoril branitelj Violo, odvetnik Leva Razpravljal je o vseh Matteottijevi smrti in se pri tem skliceval na zdravniške izvide, ki pravijo, da je bil Matteotti med vojno hudo bolan. Glede načina Matteottijeve smrti se je branitelj pridružil naziranjem državnega pravdnika, ki meni, da so ufarci, ki so jih zažal obtoženi Matteottiju v prsa, povzročili izbruh krvi. Smrt bi bil ne bi nastojala, ako Matteotti ne bi imel tako bliskovitih pluc. Govornik je naglašal, da se njegov klient Violo

kakor ni udeležil napada na poslanca Matteottija. Tudi ga ni videl nihče, ki je bil pričča napadu na Matteottija. Na raznih delih in na šlah avtomobila so se sicer našli odtisi prstov, vendar se nikakor ne dajo pripisati Violi. Zagovornik je nadalje izpod bljal trditve obtožbene sekcije, po katerih ne more Violo dokazati, kje se je nahajal takrat, ko se je izvršil napad. Odvetnik Leva je rekel, da iz sodnih spisov ni razvidno število oseb, ki so se udeležile zločina na Matteottiju. Navajal je možnost, da so se ga udeležile tudi osebe, ki jih sodišče nikakor ni zasledovalo, oziroma obtožilo. Govornik je zaključil svoja izjavjanja s prošnjo, naj porotniki oprostite Violo, ker da se ni udeležil zločina.

Kot tretji govornik je nastopil branitelj Volpja, odvetnik Danesi, ki je uvodoma naglašal, da ne more nobena navedba obtožnice, nobena izpoved prič dovolj dokazati Volpjeve udeležbe pri umoru poslanca Matteottija. Tega ne morejo dokazati niti brzojavke, ki jih je odposlal Volpi iz Milana, niti Volpjevo potovanje v Rim, kjer je hotel le doseči, da se arditom odstopijo v Libiji nekatera zemljišča, da jih kolonizirajo, niti odtiski prstov na šlah avtomobila. Saj je znano da se je pred Matteottijevim umorom mnogo ljudi peljalo s tem avtomobilom, zlasti tovaršev obtožencev, v restavracijo Dei Buco na trgu San Ignazio in v hotel Dragoni. Branitelj je končno rekel, da sme upravičeno trditi, da se Volpi sploh ni udeležil napada na Matteottija.

Popoldanska razprava se je zaključila ob 16.50. Nadaljevanje jutri dopoldne ob 10.

Ninčičev povratek v Beograd

Beograd, 23. marca. r. Popoldne ob 15. se je vrnil v Beograd zunanji minister dr. Momčilo Ninčič. Ob 5. se je dr. Ninčič odpeljal na dvor, kjer je ostal pri kralju v avdicijem do večera. Kralju je obširno poročal o poteku razprav na zasedanju Zveze narodov v Ženevi in o drugih zunanjepolitičnih vprašanjih.

Po Ninčičevih pariških razgovorih

Naš vnunji minister dr. Momčilo Ninčič je zaključil svoje diplomatske razgovore s francoskimi državniki. Zadnji sešatek je imel še z italijanskim poslanikom v Parizu baronom Avezzanom.

Iz vseh dosedanjih izjav, kar jih je podal dr. Ninčič o pariških razgovorih, ne izvirno drugega, kakor da se je konstatiralo popolno soglasje v osnovnih političnih smernicah med našo državo in Francijo ter da se politični interesi obeh držav slejkoprej popolnoma ujemajo, osobito tudi po locarnskem sporazumu.

Diplomatske izjave niso nikdar zgovorne; podajajo se po stari praksi pač zato, da nekaj zakrijejo, ne pa razkrijejo. Naš Ninčič se v teh lastnostih še posebno odlikuje. Samo en stavek v njegovih izjavah novinarjem je pomembnejši; povedal je, da so se v Parizu pretresale možnosti ožjega sodelovanja naše države z Italijo in Francijo, v duhu nove politične situacije, ki se je ustvarila z locarnskim sporazumom.

Ta kratka označba je vsekakor pomembna. Priča, da se je v Parizu vršilo nekaj, kar je v stvari nadaljevanje rimskih dogovorov, ki so imeli smoter razširjenja rimskega prijateljskega pakta. Da dr. Ninčič navaja možnost ožjega sodelovanja, kaže pač, da se je obravnavalo tudi konkretno to vprašanje in se storili že zaključki, sicer bi diplomat sploh ne govoril o tem. Zdi se tedaj, da imamo že opravka s francosko-italijansko-jugoslovensko zvezo, ki so jo nenadoma napovedale zaupne informacije že pred Ninčičevimi rimskimi posetom.

O priliki neuspeha na zadnjem zasedanju Zveze narodov se je pojavilo v svetovnem časopju obilo komentarjev, ki so se izražali o Zvezi močno pesimistično. Hkrati se je naglašala potreba, da se obstoječe stanje v Evropi zagotovi z regionalnimi pogodbi, kakršni so v Locarnu sklenjeni renski pakt, in z regionalnimi zvezami. Dvomimo, če se sme to smatrati kot zadovoljivo namdestilo za Zvezo, toda nedvomno je, da se bo ideja regionalnih pogodb in zvez znanprej urednjevala širom Evrope. In videti je, da postane ena taka zveza tudi — alijansa med Francijo, Italijo in Jugoslavijo. Kaj je njena glavna osnova, je težko označiti, ako se ne imenuje pri tem — Nemčija in njene težnje po povečanju politične moči, po združitvi z Avstrijo in po ostalih pridobitvah, ki so cilj nemške «nove» politike. Zakaj, še nedavno je kazalo, da se pripravljata popolnoma drugačna situacija v Evropi, da se približuje verjetnost naraščajočega nasprotstva med Francijo in Italijo, in sicer po zaslugi in krivdi nove rimske ekspanzivne politike, ki računa z bodočim konfliktom v zapadni polovici Sredozemskega morja. Da se je stvar spremenila tako nazlo, zato niso mogli biti merodajni drugi vzroki, kot oni, ki prihajajo od severa.

S Francijo nas družiti ves čas po vojni iskreno prijateljstvo in zavezništvo, ki ga nam je diktirala skupna opasnost od nemške strani. Situacija se odteje in spremenila, predugračile se tedaj tudi nove osnove našega zavezništva. Ako se k tej zvezi pridruži še Italija, in njen pristop ne more spremeniti značaja, nasprotno, mora jo samo pojačiti. Vsaj kar se tiče nemške srednje Evrope; kako pa je glede Podonavja in osobito Balkana, to tvori poglavje zase.

Pred demisijo Bratianove vlade

Politična situacija v Rumuniji se razvija zelo naglo. Kaj se vrši za kulisami, se ne ve, ali to, kar je javno lice dogodkov, je dovolj, da si napravimo sodbo o političnem razvoju.

Na zborniški seji 19. t. m. je namesto obolevale šefa vlade poljedelski minister podal ekspoze. Po njem je Bratianovo ministrstvo prvokrat oficijelno izjavilo, da misli vlada demisionirati, da je tedaj to že definitivno sklenjeno, določen samo še ni dan odstopa. Prav tako da je finančni minister Bratianu, brat predsednikov, izjavil, da je odstop vlade sklenjena stvar.

Vlada je umaknila z dnevnega reda one zakonske predloge, ki jih je želela še realizirati z naglim postopanjem; prepušča jih novi zbornici, sedanjí pa daje samo še nalogo, da izdela in sprejme novi volilni red. Določeno je, da ga mora zbornica sprejeti do srede, v četrtek ga sprejme senat, v petek izide v uradnem listu in nato se v soboto, dne 27. marca parlament razpusti ter razpiše nove volitve. To so sedaj definitivni termini.

Sedaj gre tedaj samo še za to, kdo dobi volilni mandat. Poročila iz Bukarešte soglašajo, da je v tem pogledu stvar še povsem negotova in da so možna najrazličnejša presenečenja. Opozicija ne kaže enotnosti in baš to je in ostane njena slabost. Sicer pa se mora situacija tudi v tem pogledu v nekaj dnevih razčistiti popolnoma.

Bukarešta, 23. marca, s. Min. predsednik Bratianu bo v soboto podal demisijsko celokupne vlade.

Volilna reforma na Poljskem

Variava, 23. marca, d. Vlada je predložila sejmju načrt novega volilnega zakona. Po tem zakonskem predlogu bo odslej v sejmju le 224 poslancev, senat pa bo štel 56 sedežev.

Pred novimi volitvami na Madžarskem?

Burna parlamentarna seja, — Bethlen namerava razpustiti zbornico.

d. Budimpešta, 23. marca.

Včerajšnja seja madžarske zbornice je bila zelo burna. Nastopila sta dva glavna govornika opozicije, Štefan Rakovszky in grof Julij Andrassy. Prvi je govoril po svoji navadi zelo temperamentno, drugi pa mirno in premešljeno. Prvega so medklici kmalu spravili iz ravnotežja, dočim se drugi ni dal motiti in je mirno nadaljeval svoja izvajanja.

Rakovszky se je bavil s ponarejevalsko afero in zahteval, da mora vlada za vsako ceno odstopiti. Vlada večina ga je neprestano motila z najrazličnejšimi medklici, ki so bili mestoma tako močni, da ni bilo slišati govornika. Rakovszky je dožljal Nadoesya, da je glavni krivec in da je pri celi aferi princ Windischgrätz kralj le ulogo «bebastega Avgustaa». V ozadju je stala popolnoma druga oseba, ki se zna spretno skrivati za hrbit drugih, namreč poslanec grof Teleki. Zbornica naj ga prisili, da govori o svoji ulozi v tej aferi, ki je začela ljudstvu že presedati. Ni dvoma, da mora vlada podati ostavko.

Potem je povzel besedo vladni poslanec Berky, ki je zbudil veliko pozornost, ko je cmenil, da namerava vlada v kratkem razpisati nove volitve. Pri tem je govornik gledal na ministrskega predsednika grofa Bethlena, ki je pri teh besedah skoraj nevidno pokimal.

Grof Andrassy je dejal, da bi zelo škodovalo ugledu države, ako bi sedanja vlada še ostala na svojem mestu, zlasti ker hoče grof Bethlen bodočnost Madžarske navezati na Zenevo. Važna je izjava tega starega politika, ki je zahteval, da se ponarejevalci francoskih frankov kaznujejo, sicer bi inozemstvo mislilo, da hoče Madžarska izživati Francijo. Andrassy pa je dodal, da ostane še vedno prijatelj ponarejevalcev, ker da razume njihovo početje spriče preganjanja, ki so mu izpostavljeni Madžari v okrnjeni domovini in v odstojljenih pokrajinah, odkar je bila področna tri-nomska mirovna pogodba. Končno je grof Andrassy zahteval popolno spremembo sistema.

Po seji so v kulorjih žvahno razpravljali o novih volitvah, ki jih je omenil v zbornici vladnovec Berky. Opozicija smatra, da je ta napoved le poskusni balonček, aš pa da hoče vlada s tem prestrašiti opozicijo. Zlasti navajajo, da poteče funkcionska doba sedanjega parlamenta šele prihodnje leto in da ima zbornica rešiti še celo koppo važnih zadev. Vlada stranka pa misli, da bi bilo le dobro, ako bi vlada apelirala na narod, ker upa, da bo pri volitvah prebivalstvo odobrilo njeno zdržanje in fal zifikatorski zađevi in da bo dobila zaupnico za svojo politiko. Vsekakor pa tudi vladinovec računajo, da razpisa novih volitev ne bo pred koncem maja, ker je treba poprej spraviti proračun pod streho.

Budimpešta, 23. marca, s. Velikanska večina je sprejela poročilo odbora o falzifikatorski aferi. Za vlado so glasovali unitaristična stranka, krščansko gospodarska stranka, nacionalisti in nekaj nadstrankarskih poslancev, proti vladi pa socijalni demokrati in radikali.

Načrti novega francoskega finančnega ministra

d. Pariz, 23. marca.

Na seji ministrskega sveta je podal finančni minister Peret pregled državnih financ, kakor je govoril o načrtu, kako namerava sanirati finančno moč države. Ta program je vlada soglasno odobrila. Načrt državnega proračuna predvideva 4900 milijonov primanjkljaja. Ta znesek misli finančni minister kriti s prihranki, ki bodo dali 400 milijonov in z davki po programu prejšnjega finančnega ministra Doumerja, kar bi dalo nadaljnjih 1400 milijonov. Finančni odbor zbornice je že odobril nekatere nove določke, tako 30 odst. povišek carin, zvišanje poštnih pristojbin in cene vžigalic, kar bi vrglo približno 800 milijonov frankov. Finančni minister namerava uvesti tudi takozvano meščansko pristojbino, t. j. doklada na dohodarino, ki utegne vreči 500 milijonov. Končno je Peret predlagal, naj se zviša davek na poslovni promet od 1,3 odst. na 2 odst., vendar je pripomnil, da ostane ta povišek v veljavi le eno leto. Povišek davka na poslovni promet utegne prinesati 1800 milijonov frankov državnih blagajn.

Dr. Beneš odložil poslanski mandat

Praga, 23. marca, s. Kakor poročajo «Narodny Listy», je zunanji minister dr. Beneš odločil svoj poslanski mandat. Kot edini parlamentarec v novem uradniškem kabinetu je stal pred alternativno odložitvi svoj poslanski mandat, ali pa mesto zunanjega ministra. Odločil se je, da ostane zunanji minister. Iz tega sklepajo, da se sedanja uradniška vlada ne sme smatrati kot kratek provizorij.

Odprava smrtne kazni na Češkoslovaškem

Praga, 23. marca, d. Pravosodno ministrstvo je izdelalo nov kazenski zakonik, ki predvideva odpravo smrtne kazni. Precejšnje spremembe so tudi na drugih poljih kazenske zakonodaje. Češkoslovaška vlada je upoštevala pri sestavljanju novega kazenskega zakonika sedanje razmere, ki so se tekom časa v marsičem spremenile in pa socijalne prilike, ki zahtevajo reformo tudi na tem polju.

Sovjetski manevri ob rumunski meji

Kijev, 23. marca, d. Ukrajinska sovjetska vlada je dovolila, da se vojska Moldavske republike poveša od 10.000 na 15.000 mož. Sredi aprila se začne velike vojaške vaje v bližini rumenske meje, ki se je bodo med drugimi udeležili Budunij, Tuhačevskij, Vo rošilov in Lov. Osrednjo sovjetsko vlado in komunistično stranko bo zastopal pri teh vajah Trockij.

Borba med Pašičem in Ljubo Jovanovićem v kulminaciji

V ozadju sodne afere med Rade Pašičem in Dragišo Stojadinovićem se razpeta ostrba borba Ljube Jovanovića proti Nikoli Pašiču. — Po ponovni odgoditvi sodne razprave se sedaj nadaljuje medsebojna rodbinska kampanja v beograjskih listih. — Da deokosežne posledice za politično situacijo.

Beograd, 23. marca.

Dvoboj med Radetom Pašičem, sinom predsednika sedanje vlade in inž. Dragišo Stojadinovićem, zetom bivšega predsednika Narodne skupščine g. Ljube Jovanovića, čigar pretres je bil pred beograjskim sodiščem v soboto preložen, je danes doživel senzacionalen preokret, ki utegne imeti še nedogledne posledice v našem notranje-političnem življenju, predvsem pa v radikalni stranki sami.

Kakor je znano, je proces, ki se pred sodiščem silovito zavlačuje, spremljala žoličljiva polemika v beograjskih listih. Dragiša Stojadinović je razkrival korupcijske afere Pašičevega sina Radeta, a ta je zopet obeleževal v svojih odzvorih Dragišo Stojadinovića kot podleža in izsiljevalca. Čim je na ta način bila javnost seznanjena z medsebojnimi obožbami Pašičevega sina in Jovanovićevega zeta, je bilo za vse politične kroge — navzlic zavlačevanju procesa — jasno, da bo afera rodila neizbežne politične posledice velikih dimenzij. Vse zadnje dni so se spriči obnovljene polemike kazale prve konture te zapletene in mučne situacije. Dragiša Stojadinović nadaljuje serijo svojih obožb v «Politiki», a danes se je končno javil z daljšim odgovorom tudi Rade Pašič, ki v afero vpleta Ljubo Jovanovića.

Rade Pašič pravi, da se Dragiša Stojadinović naslanja na «močan grm», iz katerega srka sokove za vse napade na njegovo osebnost in na čast Pašičeve rodbine. Nato stavlja Stojadinoviću javna vprašanja, mar ni kot državni uradnik s posetnico svojega zeta in bivšega predsednika Narodne skupščine stvar že rešena. Vendar ne z dolgočasnim in ignorantskim fraziranjem gg. Kremžarja in drugov, katerim so rudarske težave samo sredstvo za kroglice in čisto nič več.

Ali je preokret v SLS mogoč?

Zagrebško «Narodno Djelo» je objavilo članek o razmerah v slovenski klerikalni stranki. Med drugim ugotavlja, da je SLS nasprotnica vidovdanske ustave, k še ni popolnoma odzvojtovljena, zaradi česar vlada pri nas birokratski centralizem, proti kateremu je vsak razumen človek. Toda beš SLS spada med one stranke, ki niso pušile, da bi se naša ustava v celoti izvedla in da bi došlo do potrebnih samouprav. SLS se zavzema za zgodovinske pokrajine s široko samoupravo. Ohranitev teh pokrajin, ki jih je usvaril tujec, pa se ne more z ničemer opravičiti. Zato se d-biva vtiš, da so klerikalci v opoziciji proti državni splohi.

Vprašanje je, ali more pri SLS nastati preokret, in sicer ne morebiti iz razlogov, ki jih diktirajo interesi Slovencev, temveč iz tujih in strankarskih razlogov, zakaj klerikalci se bje za svojo popularnost. Vprašanje je tudi, kakšno bodočnost naj ima klerikalna stranka v unitaristični državi, v kateri so v večini pravoslavci, a katoličani v ogromni večini protiklerikalni? Zato je boj za klerikalno avtonomno razumljiv. Ako bi se SLS hotela prilagoditi razmeram, bi morala revidirati svoje dosedanje delo. Pred vsem bi se morala rešiti klike in se laizirati, zakaj ta klika je klerikalno sransko osnovala, da pride do oblasti. Razen tega bi se SLS morala nasloniti na realna načela in ne na floskule in ugled talarja, kar največ škodi tudi cerkvi sami. P.sec članka je prebrčan, da ima krščansko-socialna struna več življenjske sposobnosti, kakor pa noziranja raznih reakcionarnih kanonikov. Če pa bi se vse to izpolnilo, bi SLS ne bila več klerikalna...

Protest Slovencev so upravičeni, niso pa naslovljeni na pravi naslov. Zakaj odgovornost za Slovenijo? nsi stranka, ki je doslej imela skoro vse slovenske mandate. To pa je SLS, ki nosi izključno odgovornost. Opozicijonarstvo je nekaj časa popularno, končno pa so se ga naveličale tudi konzervativne klerikalne množice. Potrebe Slovencev pa rabijo nujno reševati, na katero se ne more čakati tolik časa, da ji bodo smetrali za potrebno drž. Korščec in ljubljanski kanonik? SLS se mora odšt, ker se b.do v nasprotnem slučaju odločili njeni pristaši, o čemer ni dvoma.

K tem izjavam pristavljamo mi, da bi tudi morebitni preokret v SLS ne rešil več te stranke pred razpadanjem, ker se z njim ne bi mogla znebiti odgovornosti za posledice svojega dela v preteklosti, a tudi zato ne, ker klerikalnemu noben prevdaren Slovenec nič več ne veruje, pa naj svojo firmo tudi menja. Volk menja dloko, naravi pa ne lsta je pri klerikalcu.

Radić o pobotanju z Italijo

Zagreb, 23. marca, n. Jutrišnji Radićev «Sl-obodni dem» prinša med političnimi vestni beležko, v kateri pravi, da se nahaja naša država pred odkritim in popolnim pobotanjem z Italijo. Ta sprava ne bo le formalna, samo na papirju, ampak bo koreninla tudi v praksi! Mi vsi vemo, da je Italija naša največja sosedna in da ima, mo z njo najdaljši in najvažnejši mejlo. Ako si to granico zagotovimo z obojestranskim zaupanjem in posebno pogodbo, pomenja to, da se lahko precej razorožimo. In to bi zopet pomenilo najmanj pol milijarde dinarjev na leto manj ljudskih bremen.

Politične beležke

Klerikalna hinavščina

Ljubljanski škof je v svojem listu «Domoljubu» napadel dr. Žerjav, sam demokratsko stranko in njeno časopisje. Njegovemu zgledu je sledila vsa politično klerikalna duhovščina in v klerikalnih listih ter organizacijah, v cerkvenih bralovščinah ter s prižnice in spovednic se je otvoril koncentriran ogenj proti SDS in njenim listom, kakor se je par tednov prej proti novoustanovljeni «Vodnikoví družbi». Ljubljanski škof je dobil odgovor, kakor ga je zaslužil s svojim strankarskim izživljanjem, — o celi stvari se bo tudi še razpravljalo v Narodni skupščini — primeren odgovor pa so dobili tudi vsi tisti, ki so sledili škofovevemu zgledu, in sicer s tom, da so zbudili še večjo pozornost za časopisje SDS in še bolj poživili zanj agitacijo samostojnih demokratov. Namen, ki so ga imeli klerikalci s škofom na čelu, ko so otvorili gonjo proti sam. dem. listom, se ni dosegel in je rodil samo nasprotni učinek. Zdi se, da so se tega pričeli zavedati tudi v uredništvih škofovih listov, ker petkov «Slovenec» piše, kakor da bi mi izzvali ta boj in predstavila škofa kot nekakega mučenika. Škofov dnevnik vprašuje, «kakšen smisel naj ima ta gonja, zastrupljanje medsebojnih odnošajev v času, ko tarejo Slovence najtežje skrbi in bi bilo bolj kot kdaj potrebno, da bi se naš narod pokazal složen in odločen v borbi za svojo ožreženo gospodarsko eksistenco... Mislamo, da si večje klerikalne hinavščine pač ni mogoče misliti. Kdo pa je pričel gonjo proti samostojnim demokratskim listom in SDS ter zastropeljati medsebojne odnošaje, kakor ljubljanski škof v klerikalnem časopisju? Naj klerikalci vprašajo škofa, ali je gonja proti SDS in njenim listom res potrebna v času, ko se SDS prav tako in celo še bolj temeljito kakor vsaka druga opozicijska stranka bori proti sedanjemu režimu za ožreženo gospodarsko eksistenco našega ljudstva! Mi pa nismo nobeni rimski hlapci, ampak svobodni državljani, ki se ne pustimo od nikogar, tudi od škofov ne, obmetavati z blatom ter odgovorjamo vsakomur, kakor kdo zasluži. Če bi bilo klerikalno kaj za gospodarska vprašanja slovenskega ljudstva in v resnici za skupne naspote bi ne vprizarjali posebne gonje proti samostojnim demokratom in v to svrhu ziorabljati celo vero in cerkev. V koliko je klerikalcem za skupno slovensko fronto, je pokazal tudi posl. Kremžar v Narodni skupščini, ko je v razpravi o Trboveljski premožkopni družbi napadel z lažnimi trditvami SDS. Če je klerikalcem danes žal posledic njihove gonje proti samostojno demokratskemu tisku, je to nam samo dokaz njihovega spoznanja, da ima palica dva konce, in prepričani naj bodo, da bodo imeli še mnogokrat priliko spoznati to resnico.

Knjigarnar Radić in minister Radić

Včerajšnja «Politika» poroča, da se je «Slovenska knjžžara» v Zagrebu obrnila na prosvetnega ministra St. Radića, naj za nekaj deset tisoč dinarjev odkupi knjge, ki jih je izdala in med katerimi so v glavnem knjge St. Radića samega. «Politika» naglaša, da te knjge niso pisane v duhu narodnega edinstva, toda popolnoma v duhu sporazuma, zlasti z Bolgari v prvi vrsti. Tako stoji v eni izmed teh knjg (Radićev prevod Seignobosa), da je Makedonija deloma naseljena z Bolgari, č čemer je Radć pristavil opazko, da je Makedonija večinomna naseljena z Bolgari. Ker je po mnenju g. Radića glavni prosvetni svet vseskoji konzervativna ustanova, pristavljaja «Politika», da se bo ta avto-odkup vsekakor izvršil brez njegovega prislovenja. Pripomniti je tudi treba, da je «Slovenska knjžžara» last St. Radića in njegove žene Maferne.

Posledice nemoralnega sporazuma

Včerajšnje «Vreme» poroča, da je direktor tega lista Kosta Luković obsoben na tri mesece zopora, ker je «Vreme» objavilo svoječasno Radićev govor od 1. novembra leta 1924, za Davidovićeve vlade, ki je vseboval teške žalitive kralja. List sedaj ugotavlja, da uredništvo ni imelo namena za liti, pač pa ščititi avtoriteto kralja in preprediti Radiću možnost, da bi demantiral kakor običajno svoje izjave. List opisuje potek cele zadeve in pravi: «Tako je došlo do paradoksa, da je zaradi žalitive kralja kaznovan direktor lista, ki je od besede do besede objavil govor g. St. Radića, medtem ko St. Radić, ki izgovarjal inkriminirane besede žalitive Veličanstva ne samo, da ni kaznovan, temveč je nekoliko manj kot čez leto postal kraljevski minister prosvete.» Tudi mi mislimo, da večji paradoks ni mogoč, pri čemer je omeniti tudi to, da je bilo «Vreme» radikalno glasilo, ki se je bilo najbolj zavzemalo za nemoralni sporazum med radikali in radićevci.

Žrtev prosvetnih preganjanj

«Riječ» opisuje drastičen primer radićevskih persekucij: Učitelj Vladimir Krstić, ki je bil v Zagrebu nameščen pri Jadranski Straži, miren človek in zaveden narodnjak, je moral te dni na mah na novo mesto v Dalmaciji. Zaposliti je moral v Zagrebu ženo in četrvero otrok, katerih najmlajše je bilo na smrt bolno. Ko je zahteval predujem, ki mu po zakonu absolutno pripada, so mu namesto ugoditve napravili še disciplinarno preiskavo — radi nedostojnega obnašanja napram slugam RR režima. Predsnočnim je umrlo bolno dete radi pomankanja. Oče trpi pomankanje v Dalmaciji, a žena in otroci gladujejo v Zagrebu.

Tržaška «Edinost» zastražena

Trst, 23. marca, o. Današnja «Sera» prinša brzojavko iz Ljubljane, v kateri govorí o napadu na tri italijanske trgovce v Ljubljani. Tržaška kvestura je dala iz varnostnih razlogov zastražiti vse dohode k uredništvu «Edinosti».

Naši kraji in ljudje

Nekaj davčne statistike

Finančni delegat, g. dr. Savnik, je objavil v «Uradnem listu» jako zanimive podatke o uspehu prodaje taksonih vrednosti v Sloveniji v letih 1924. in 1925. V vsej Sloveniji se je prodalo:

1.) Menic: 1. 1925. v vsej Sloveniji za 2.123.752 Din. od tega samo v Ljubljani za 942.087,8 Din. 2.) Kockov: za 58.350 tisoč 924,7 Din. od tega v Ljubljani za 21.616.117,95 Din. 3.) Računov za hotele in gostilne: za 211.706 Din. od tega v Ljubljani za 92.202 Din. 4.) Železniskih tovornih listov za 3.519.950,5 Din. od tega v Ljubljani za 1.356.525,5 Din. 5.) Živinskih potnih listov: za 306.800,7 Din. od tega v Ljubljani za 41.411,3 Din. 6.) Pristojbinskega namestka: za 2.876 Din. od tega v Ljubljani za 529 Din. 7.) Skupna vrednost izdane materiala: v vsej Sloveniji 64.516.009,9 Din. od tega v Ljubljani 24.048.873,55 Din. 8.) Izdana provizija trafikantom: 1.230.774,35 Din. od tega v Ljubljani 460.230 Din. Torej čisti dohodek 63.285.235,55 Din. od tega v Ljubljani 23.588.643,55 Din.

Iz teh podatkov je razvidno, da je plačala Ljubljana od skupne vsote, ki odpade na Slovenijo, dobro tretjino. Koliko se pa od teh ogromnih davkov investira v Sloveniji, oziroma v Ljubljani, to pa je seveda drugo vprašanje. Če drugega ne, bi morala država pokazati vsaj kako stavbno podjetnost, da bodo produktivni sloji zaposleni. Kjer ni dela in zaslužka, vse stoji. Kaj je posledica splošne stagnacije na gospodarskem polju, čutimo vsi.

Navedena statistika nam dalje dokazuje, da se pri nas največ izda za kolve. Ali ni morda teh ogromnih izdatkov krivo v veliki meri nepotrebno tožarjenje? Marsikateri tisočak bi se lahko orihranil!

Proslava Špicarjevega jubileja

Radovljica, 22. marca.

Proslava 20 letnice delovanja br. Jakoba Špicarja na narodno-prosvetnem in dramatičnem polju je navdse častno izpadla. Iz vseh krajev Gorenjske so prihitali prijatelji dne 19. t. m. v Sokolski dom, da z obiskom dokažejo br. Špicarju svoje priznanje in ljubezen. Proslava pa je tudi dokazala velik pomen Sokolskega gledališča, ki vrši nesebično svojo kulturno nalogo na Gorenjskem.

Proslavo je otvoril pomnožen Sokolski orkester s Sokolsko koračnico. Ko se je dvignil zastor, je podstarosta br. Horvat v jedrnatih besedah pozdravil slavljence ter ga vzpodbujal, da tudi v bodoče ne klone pred težavami. Za njim mu je sokolska deca želela še dolgo let uspešnega delovanja. Starosta Gorenjske sokolske župe br. dr. Semrov je na to posebno poudarjal zasluge br. Špicarja na sokolskem polju, ker je s svojimi igrami vedno stremel poglobiti med narodom sokolsko idejo.

G. ravnatelj Pavel Gofa je kot odnosalanec Narodnega gledališča v Ljubljani prinesel br. Špicarju pozdrave poklicnih igralcev ter je v pesniško navdahnjenem govoru ocenil delo slavljence. Nato so še sledili govori zastopnika ožjih rojakov Korošcev, Narodne čitalnice v Kranju in domačih igralcev-diletantov. Vsem se je iz iskrenimi besedami zahvalil br. Špicar, povdarjal, da je njegovo geslo: «Ne samo to kar mora, temveč, kar more, to mož je storiti dolžan».

Kot slavnostno predstvo so igrali nato Špicarjevo spevoigr: «Spominška plošča», za katero je zložil pevške točke br. Leskoveč za Jesenic. Igra je delo, ki zasluži, da se ne igra samo na podeželskih odrih, temveč da jo tudi Ljubljana sprejme v svoj repertoar. Delanje je logično zgrajeno ter drži poslušalca do konca v napetem pričakovanju. Pevske točke so zložene v narodnem duhu in igra doseže vrhunec, ko zapoje bedna Marjetica «Ave Marija». V igri

je Špicar srečno združil naše kmečko življenje z življenjem malih naših trgov. Vesele scene, v katerih se čuti pravična satira, se menjajo z resnimi. V igri se obravnava problem nevaležnosti domovine do svojih velikih sinov, ki morajo v tujino, in jih upoštevalo le tedaj, če se vrnejo v domovino bogati. Toda Špicar se ni udal pesimizmu, temveč je zapel visoko pesem ljubezni in spoštovanja do človeka; to je glavni čar in vrednost igre. Špicar je našel v skladatelju enakovrednega interpreta svojih čustev, katere je položil v igro. Želeti je le, da skladatelji še izpopolnijo nekatere vrzeli v igri, ker potem mora ta igra romati po naši domovini.

Slavnostno razpoloženje pa ni vladalo samo med občinstvom, temveč tudi med vsemi igralci, ki so dali več kot se more in sme zahtevati od podeželskega odra.

Pomembna proslava se je končala z intimnim prijateljskim sestankom v Sokolskem domu, katerega je občinstvo zvečer napolnilo.

Vprašanje gradbe Dravskega mostu pri Sv Lovrencu na Pohorju

Kolavdacija falske hidro - centrale končana.

Fala, 23. marca. Naše večerajšnje poročilo o kolavdaciji falske hidrocentrale mrcamo v toliko izpopolniti, da se je udeležil komisionalnega odreda tudi inšpektor Dejak in oblatni hi-drotehnični referent inž. Juran in ne inž. Juvan. Komisije so imele pod vodstvom vladnega svetnika gosp. dr. Mulačka obilo posla, ki so ga že dovršile. Danes ob 16. je komisija zapustila Falo.

V toku komisijonelnih razprav so se pojavili razni aktualni problemi, katerih rešitev bo za gospodarski napredek vse Dravske doline eminentne važnosti. Vprašanja, kakor zgradba mostu preko Drave pri Sv. Lovrencu na Pohorju, ureditev prometa z brodovi preko Drave, splavarska prelatišča, ohranjanje državne ceste, zlasti med Falo in Sv. Ožbolta, pred povodnji — vsa ta vprašanja segajo globoko v gospodarsko življenje sicer revno živečega on-dotnega prebivalstva.

Dravska dolina leži od Dravograda do Fale tesno med hribi Pohorja in Kozjaka, ki so pokriti z nečezrpnim bogastvom smrekovih gozdov. Ker ni v teh krajih izrazi-tega poljedelstva, se je razvila tu močno lesna trgovina, ki je postala prebivalstvu edini gmotni vir gospodarskega blagostanja. Razvoj lesne trgovine pa je odvisen od dobrih prometnih in prevoznih sredstev preko Drave. V vsej dolini oskrbujejo promet preko Drave brodovi in pa edini most pri Breznu v gornji Dravski dolini. To pa je pred desetletji ni ustrezno dovolj dejan skrim potrebam, kajti v zimskem času je Drava vedno zamrznila, tako da je prevoz z brodovi kakih 14 dni na leto nemogoče. Z zgradbo falske elektrarne se je ta ovira še povečala. Ker teče voda kakih 10 km zapadno od Fale gorje do Sv. Ožbolta radi jezga mnogo mirneje, je tem lažje zamrznila. Tako je bil n. pr. skromen december lanskega in prvih 14 dni januarja letošnjega leta radi letu prevoz popolnoma nemogoč in promet ustavljen. To je seveda katastrofalni udarec za tukajšnje lesno trgovino. Kmetje trgujejo namreč z lesom največ v zimskem času, ker jim je po snegu mnogo lažje spravljati les v dolino in na državno cesto, ki teče na levem bregu Drave. Večina kmetov pa prodata les trgovcem, katerim moralo dostavljati les na železniške postate, ležeče na desnem bregu Drave. Radi teh negotovih prometnih razmer ne morejo kmetije sklenati kupnih jelede dobave lesa, ker ne morejo nikoli z gotovostjo vedeti, bodo li funkcionirala prevozna sredstva v zim, ki se sicer za njihovo trgovanje najbolj ugodna.

Na današnji razpravi, ki se je vršila na lcu mesta v Sv. Lovrencu na Pohorju, so predložili zastopniki prizadetih občin kakor Sv. Lovrenca, Kaplja, Remšnik, Gradišče, Klinčak, Kumen in Brezno oblastvom kot edino rešitev prevoznega prometa zgradbo novega mostu. Most naj bi stal blizu kolodvoru Sv. Lovrenca. Po približnih kalkulacijah bi znašali stroški za zgradbo mostu 2 do 3 milijone dinarjev. Komisija je soglašala enotno, da je zgradba mostu neobhodno potrebna. Podjetje falske elektrarne je obljubilo, da po prispevalo 20 %

vseh stroškov. Da se najde kritje ostalih 1/3 stroškov, bodo morale podvzeti vse prizadete občine skupno akcijo s pomočjo okrajnih zastopov in naravno tudi države. Okrajna glavarja za Maribor levi breg in Prevalje sta obljubila svojo naklonjenost.

Občinski zastopnik so se v razgovoru z Vašim poročevalcem brliko pritoževali o nevdzdržnem stanju, v katerem žive kmetje Dravske doline; radi slabih prometnih razmer silno trpi njihova lesna trgovina. Samo en primer naj prikaže obupni položaj domačinov; samo v občini Kaplja pojde letos pod takimi razmerami šest večjih posestev na boben. Dolžnost vseh merodajnih faktorjev in javnosti je, da se resno zavzame za akcijo, ki bo skušala odpraviti te nedostatke. Zanimivo je, da je Falska elektrarna že med vojno hotela sama zgraditi pri Sv. Lovrencu most preko Drave, da pa je občina Sv. Lovrenca tedaj odklonila ta načrt.

Slovensko trgovsko društvo v Mariboru

Naše slovensko trgovstvo kakor tudi slovensko malo obrtništvo bejuje v Mar-boru in njegovi okolici napram težki nemški veletrgovini težak konkurenčni boj. Kljub svojemu nezavidi vemu stališču se vendar v veliki meri slovensko trgovstvo ne zaveda pomena in koristi organizacije trgovskega stanu, ki je najboljši čuvaj njegovih interesov in najsigurnejše merilo njegovega socialnega preziva. V tej smeri vrši nalogo tudi Slovensko trgovsko društvo v Mariboru pod aglinim v.dstvom g. Šoštarika.

V četrtke zvečer se je vršil v restavraciji Narodnega doma dobro uspeli občni zbor Slovenskega trgovskega društva. V svojem tvoritvenem pozdravu je izrekel predsednik g. Šoštarik pravilno besedo o našem trgovstvu o težkočah, na katere zadeva društvo, k ni prisilno - s anvska zadruza, temveč produkt narodno misleč delavcev trgovskega stanu. Glavne točke programa, kakor izleti, družabni sestanki, ogledi industrijskih podjetij, niso dosegli potrebnega razumevanja s strani članstva. Bolj pozitivna stran društvenega programa je bilo udeleževanje v podrebnem podiranju članstva in pa pomočniki va. Društvo je privedlo v pretekli sezoni svoj: plesno šolo in elitni trgovski ples, ki je dal 39 tisoč dinarjev dobička. Društvo je dalo trgovskemu ministru informacije ob priliki sklenjanja trgovskih pogodb naše države z drugim.

Iz poročil tajnika g. Anderleta in blagajnika g. Feldna povzemamo, da društvo ni moglo v svojem okviru urediti odnosov med trgovci in pomočniki vsled odlošne nega stališča združij. Društvena blagajna beleži 21.000 D'n pramoženja. Poročila so bila solesno sprejeta.

Pri volitvah je bil ponovno izvoljen predsednikom g. Šoštarik, ki vodi društvo že sedmo leto, v odbor pa sledelci gg.: Klo-bučar (kot podpredsednik), A. Poš, B. Me-iovšek, M. Feldn in Z. Arderlet. Jakob Zak, K. Jančič, F. Rozman, Fr. Drčar; kot namestniki: Drag. Ržina, J. Moravec, A. Koprivnikar in St. Kerner; preglednika računov: A. Trnin, Miloš Oset; Lenard predsednik razvednišča.

Pri služajnosti je naglašal g. Lenard potrebo poučnih ogledov tovarn in industrij. G. Kovačič je kot: priporočal dlo «Svoji k svojimi, ki naj ga propagirajo trgovsko društvo. Akcija za izboljševanje tega gega, sla je potrebna, četudi je Trgovski gremij v slovenskih rokah. Občni zbor je p zdravl razveselj v plet in razrah trgovske mladine, ki se vedno bolj posveča v prostem času samozabrazbi in drušvenemu življenju.

Obrezovanje rastlin

Ako gremo mimo vrtov, privatnih parkov ali mimo javnih nasadov, opazimo takoj, kako nestrokovnjaški in naravnost brezčutno je pri nas vse porazano. Res čudno sodbo si mora napraviti tujec, ki vidi vse to. Marsikateri «vrtar» misli, da je njegova glavna naloga — obrezovanje. Vedno ima v roki ali pri roki vrtno škarje ali nož ter obrezuje in prirezuje vse vprek, seveda brez vsakega smisla.

Res je, da nekatere rastline, kakor sadje v špalirjih, vinska trta, vrtnice (visoke in nizke) morajo biti porazane. Toda porazovanje se mora vršiti po gotovih načelih, in sicer pri vsaki vrsti drugače, drugače često pri vsaki rastlini iste vrste. Zato je neobhodno potrebno, da poznaš obča biološka in po-

mu zveni izpočeto in sveže, vendar ni bil dovolj izpet; zaključni prizor pa mora izdatno omiliti: preveč je slabo! Gg. Šubelj in Zupan sta vrlo dobra.

Zaradi slabega vremena je bilo gledališče le zadovoljivo zasledeno. Fr. G.

Ponovitev Horstove burke «Nebesa na zemlji» pri šentjakobčanih, šentjakobski gledališki oder ponovi v soboto, dne 27. t. m. izbrano J. Horstovo burko v treh dejanjih «Nebesa na zemlji», ki je dosegla pri premieri in prvi reprizi lep uspeh. Prodaja vstopnic v kavarni Zalaznik na Starem trgu.

Hudožestveniki v Mariboru. V najkrajšem času posetijo Maribor zopet Hudožestveniki, ki so želi pravkar v Nemčiji, zlasti v Monakovem, največje uspehe Dali bodo: Ostrovskega «Sirovaštvo ni greh», Tolste-ga «Živega mrtveca» in še eno od že v Mariboru igranih stvari (Stepančikovo ali Zentvef). Priporočamo že sedaj, da se rezervirajo sedeži.

«Ce pride čarodej...» je naslov po slednji prireditvi pravilje društva «Atena», ki se vrši danes, v sredo ob 4. popoldne v ljubljanski draml. — Poleg legende, ki jo pripoveduje čarodej sam in pa prekrsne praviljice, izgniljene peroti, nastopi majhen krožek naših najmlajših deklic s poskočnim plesom, ki ga je naštdiral g. Vleček.

LJUBLJANSKI DVOR

Kino

TELEFON 7EV-730

Jutri: Velika senzacija!!!

Veliki nepopisni uspeh pri večerajšnjem predvajanju vefilmat

Kraljica sužnjev

po romanu Ridiar Hagardo «The Maen of Israel» za katerega je pisatelj prejel od «Sacha» filmske družbe Dunaj 5 00 luntov, torej največji honorar, ki je bil do sedaj plačan za filmski manuskrpt.

V glavni vlogi **Maria Corda**, ki je nepozabna! — Režija **Mihael Kertesz**, katere je že znana kot najboljša na svetu.

Danes ob 4., pol 6., pol 8. in 9.

mološka pravila. Poleg tega pa moraš poznati še biologijo dotične rastlinske vrste.

Drugi rastlin pa zopet ni treba porazovati. Ako pa jih že porazujemo, se mora vršiti to s povsem drugak vidika in po drugi načel, kakor pri zgoraj navedenih.

Napačno je tudi mnenje, da je treba porazovati lepotično grmovje. Lepotični gm moramo pustiti, da doseže svojo naravno velikost. Kakor razvijajo druga živa bitja (n. pr. človek), svoj kras šele potem, ko so dorasla, tako je tudi pri grmu. Šele potem boš užival ves kras njegovega cvetja. Ako ga pa strizeš vsako pomlad, samo uničuješ njegovo cvetje. Rastline same s striženjem ne boš zadržal v rasti. Ako rastlina preveč raste, je to znak, da nismo izbrali prave vrste. S striženjem preganjamo vraga z belcebubom. Eno kakor drugo je slabo spričevalo za vrtnarja.

Isto velja tudi glede sadnega in lepotičnega drevja.

Spomenik življenja

Ljubljana, 23. marca.

V izložbi cvetličarne Nizza v Prešernovi ulici št. 30 je razstavljena 44 cm visoka in 33 cm široka plastična podoba, poleg nje listek z napisom: «Spomenik življenja. Plastična podoba iz naravnih predmetov v naravnih barvah. Nova posebnost. Lastni izum. Naprodaj».

Ta podoba znači prebujenje prirode iz zimskega spanja in je jako spretno in okusno sestavljena v umetno pokrajinsko celoto iz tistih rastlinskih in živalskih predmetov, ki se dobe spomladi okoli Velike noči v hišah in zunaj v prirodi. Na zeleni trati stoji bel spomenik nenavadne oblike. Iz ličnega štiricratega podstavka z zvočnim napi-

som se dviga pol kurjega jajca, iz katerega gleda glavnica čivkajočega piščeta. Na tem jajcu stoji pokonci debelo gosje jajce in na vrhu je bel metulj, citronekova samica, z razprostrtimi krili. Izza spomenika razteza mračkov gm svoje šibinate vevice s sivimi in rumenimi mačicami. Na desni strani sedi na tleh bradati palček, oblečen v oblečko iz pristnega oblajnega blaga, drži v rokah d'eto in klavirno ter dodeluje spomenik v spodnjem delu; a na drugi strani sta rdečkastorjavo kurje in bledomodrikasto rače jajce in nad njima razprostira svoji pisani krili krasni podnevni pavlinček. V ozadiju na ravni raste grmičje z leskovimi obronki in vrbovimi mačicami. Nad ravnino se vidijo hribi, gore in srezniki s hišico, z lesnim kolozcem, golim drevjem, zelenimi smrekami in z belim snegom. Razum omejenih metuljev je še več drugih spomladnih živalic v duplini podobe dobilo na primernih mestih svoje trajno bivališče. Jajca, seveda izpraznjena in na poseben način prirejena za podobo in vsi drugi predmeti so pristno prirodni. Pri sestavi podobe se je za podlogo rabil les, nebo in nekatere druge reči so pobarvane s stolčnim kamenjem. Tudi lep secesionistični okvir iz temno-rdečkatega črešnjega lesa v prirodni barvi je okrašen s prirodnimi rastlinskimi predmeti in sicer iz neoblenjenih leskovih palčic, orehovih lupin, macesnovih storžev ter iz drugih podobnih reči. Podoba ima glavni namen in pomen, da ohrani in kaže prijateljem prirode njeno pristno lepoto.

Take podobe je začel prvi izdelovati po lastnem izumu in okusu Fr. Rojec, ki je menda še zdaj edini vsečak v tej stroki in je to njegova četrta podoba te vrste. Podoba je jako prikupljiva ter izdelana na način, ki ji ohrani trajno trpežnost. Druge podrobnosti in posebnosti naj si vsak, kdor more, sam ogleda na podobi, na željo pa rad vsakemu postreže z ustmenimi ali s pisnimi podatki izvršitelj podobe.

Pred sodniki

Brivski pomočnik Frančišek se boji, da bi se mu pri britju ne tresla roka. Ko je te dni prišel iz zapora, si je najprej preskrbel zdravilo proti svoji šibkosti in zvrnil je v prvi gostilni 16 šile, a v drugi 9 in se pokrepčal še z vinom. V drugi gostilni se je spomnil, da bo danes še lahko drugje porabil in šel je lepo ven; a natakarija je poklicala stražnika. Frančišek je postal nenkrat tako aijan, da so ga morali s kinček peljati na stražnico. Ko se je lepo peljal, je s krepkimi psokvami zahvaljeval stražnike za njih usluge. Zagovarjal se je s pjanostjo; a ker je tako urvil krač hotel odnesti «ceho», mu niso verjeli in obsojen je v 1 mesec zapora.

Predsednik deželnega sodišča zaslišuje pričo Josipa Bogataja, finančnega pripravnika, ki ga je nekdo pri reviziji razžalil. Pripravnik odd del po zaslišanju, naenkrat se preplašen vrne; ta čas mu je predrznel, tat odnesel iz hodnika dežni plašč in usnjene gamaše. Prestrašen bega okoli, a tat je že togeve kje?

Jančka je Ferenc v Rudniku zagrabil, a pomagal mu je Janez. Tisti dan je bila namreč ukradena konjska odeja in od pijače razgreti Ferenc je naenkrat v svojem pijanskem razsvetljenju dolzil Jančka. Janček je pa sicer trizen človek in priromal je mimo ostarje s kanglico mleka v roki. A hudič nikoli ne počiva in začepetal je nekaj v uho ta hip muzikantu Ježku, ki je čepel v gostilni pri peči. Muzikant ga je takoj ubogal in poskočna harmonika je zapela najvselejše, da so Jančku zasrbele pete. Postavil je nevede kdaj kanglo v kot in že se je sukal v gostilni in pil na račun drugih, ki so ga vabili. Ko se je vračal domov, je čutil v glavi čudno brozgo, kakor tudi v kanglici, ki jo je tresel v svoji nemirni desnici. Tedaj sta ga pa še napadla Janez in Ferenc. Janez ga je samo prijel, a Ferenc mu jih je bil še nekaj naštel. Ker je tako radodaren, bo še sodnji naštel 100 Din.

Purani se jezijo nad rdečimi robci, a naši kmečki fantje nad krivci, če jih prinese kakat fant iz sosenjane vasi. Tako je tudi Karol iz ljubljanske okolice strgal krivce korajžnemu Kristlunu, ki pr ni maral hoditi brez peres po sv tu; saj se mu je zdelo, da je podoben petelinu, ki mu je poroden dečak izpulil rep. Naznanil je Karla, ki pa je bil oproščen; saj to j: pač le objestna hudomušnost, ne pa zloba.

France H. je izučen čevljar; pa mu smrdi dreto in smola, saj je njegov edini ideal steklenica žganja. Doma strada žena in deca, a veseli očka pije na žive in mrtve. Ko zmanjka denarja, gre od hiše do hiše berati. Obležal je te dni pijan na cesti; a stražnikom se je mož zdel malo prismuknjen in oddal so ga na opazovalnico. Ko pride iz opazovalnice, ga bodo še pri sodnji 14 dni opazovali in konstatirali, ali je bolj zrel za blaznico ali za prisilno delavnico.

Ižanec Tonej je naznanil 6 fantov, da so mu podrli ograjo. Tam na lepem izanskem cvete namreč lepa roža Marenče; pred njo zledevejo nagelci in se klanjajo težke gotonke. Ta o je lepa. Zato j: pa ogradi sivi Tonej zadnji konec hiše da bi bila Marenče bolj varna pred vsovalci. Jasna mesecna noč je bila, na vasi so peli fantje tako milo, da se je vsled g'njenja us-tnil san o Tonej ir se zamaknil v mesečno. Nanesla kriknje in dvigra pesti: drzna mladeč trg njegovo ograjo. Že ima vsak frnt svoj kožček, začene ga na ramo in vsi zapoje: «Količ-gom-gom ram rami veselo tja na vas, če drug fant dekie drama, imel bom kratke

čas. S količkom ga nrmlatim, da jokal bo na glas!» Očanec Tonej g'eda in šteje fante, tri spozna, a trih ne more. Drugi dan hiti k orožnikom in napravi ovadbo. Ker je prisegel, da so prvi trije Francej, Dreja in Tone, se bodo pokorili vsak 2 dni pri ričetu.

Menda še kdo pozna mizarja Franceta z Glinca. Zlobneži pravijo, da je prefrigan slepar, mesto, da bi povedali po prvi; mož je namreč podjeten, a ima smolo. V lepih časih je imel vede mizarisk delavnico, pa so mu jih meni nič tebi nič prodali brezsrčni upniki in Francej je spoznal, da je domizaril. A njegov duh ni klonil, čemu tuji. Naenkrat je iz nizarja postal soliden čevljar, vzljubil čevlje in dreto in to zanikano smolo, ki se ga je že itak vedno držala. In na Glincah je zcvetela nova obrt, izdelovalnica in prodajalna čevljev, in sicer s skromnim začetkom — kar v vojaški baraki. Francej je najel dve delavca, ki sta delala čevlje, ki so romali sproti v zastavljalnico. Pri takem podjetju je bilo pač tudi neobhodno potreba pisarniške moči in Francej je anoniral, da išče gospodično knjigovodkinjo proti poštenim kavciji za dobro idečo podjetje. In ptice so sedale na limanice, a obsedelo jih je samo pet in mož je na kavcijah, ki so jih vložile, zaslužil okoli 4000 dinarjev. Vsaka je bila le par dni; saj, ko je zagledala prijazno leseno barako, kakršne si ni slikala niti v sanjah, se je zaman trudila zvečeti vse v lepo uloženo knjigovodkinje, z dvema knjigama, ki sta bili na razpolago. Vsaka se je smarcala za ogoljufano in zahtevala kavcijo nazaj. Tedaj je pa vzrojil njen gospod žef — naš Francej in ji resno pojasnil, da je kavcija zapadla in da lahko gre, če ji ni všeč in gospodične so res šle iz njegove prijazne pisarne v baraki v drugo pisarno na policiji, kjer se je počasi nabiralo gradivo. Francej je še enkrat poskusil svojo srečo. V hiši gostilne «Pri krof» na Sv. Petra cesti so naenkrat mladi in odslavljeni ženi in neveste zazrli svetlikanje nove zvezde upanja; otvorila se je ženitovanjska posredovalnica; a v časopisih je spet brala množica brezposelnih gospodičen veselo vest, da išče ženitovanjska posredovalnica v Ljubljani uradnico s kavcijo. To pot je Francejnu nasleda samo ena. Takoj je zahteval kavcijo — č'ala mu je 200 Din, ker ni več imela pri sebi. Ko je drugi dan hotela dvigniti iz hranilnice svoj denar, da bi založila ostalo kavcijo, ki je bila ba je precej visoka, je srečala angelja rešitelja v osebi neke znanke, ki ji je povedala, kdo je njen šef. Vrnila se je in zahtevala od Francejine kavcijo nazaj, pa je ni dobila. Šla je na policijo, kjer so konstatirali, da je skleda Francetovih pregih polna in da je mož goden za zapor. Čredi januarja so ga aretirali in zdaj ga je obsodilo deželno sodišče na 4 mesece ječe.

ČRNI ANGEL

je te dni največja senzacija Zagreba, — Velikanski uspeh v Zagrebu, ki je že nesešel «Belo sestro».

Pride v kino „Dor“.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama
Začetek ob 20 uri

Sreda, 24.: ob 16.: «Ce pride čarodej» Otroška predstava Iruštva Atena. Izv. Ob 20.: «Druga mladost». E.

Četrtek, 25.: «Pygmalions». Izv.

Petek, 26.: «Ana Christie». D.

Sobota, 27.: ob 16.: «Ce pride čarodej». Otroška predstava društva Atena. Izv.

Ljubljanska opera
Začetek ob pol 20 urt

Sreda, 24.: «Zongler naše Ljube Gospe». F.

Četrtek, 25.: ob 15.: «Manon». Gostuje ga. Ada Poljakova. Izv.

Petek, 26.: Zaprto.

Sobota, 27.: Koncert ge. Ade Poljakove. Izv.

Mariborsko gledališče

Sreda, 24.: Zaprto.

Četrtek, 25.: ob 15.: «Cigani». Ljudska predstava. Ob znanih cenah. Ob 20.: «Evangelnik». B. (Kuponi).

Šentjakobski gledališki oder

Sobota, 27.: «Nebesa na zemlji». Ob 20.

Gostovanje ge. Ade Poljakove v ljubljanski operi

Predolga je bila pavza po poslednjem gostovanju ge. Ade Poljakove na našem odru. Vtišk, ki ga je dosegla z «Butterfly» v Ljubljani, pa je ostal nepozaben: velik, močan, da, izreden. Zato je bilo naše pričakovanje glede «Mimi» pretirano, in smo odhajali s predstavo «Boheme» manj zadovoljni. In vendar je bila ga. Poljakova tudi v sladki Mimi izvrstna; njeno petje je v svoji nežni čustvenosti in tehnični dovršenosti vzor pevske umetnosti, ruščina pa se čuje iz njenih ust že sama zase kot opojna glasba. Dosegla je zlasti po 3. in 4. dej. velik uspeh ter je bila pozvana neštetokrat pred zastor.

V celoti je bila «Boheme» na hitrico pripravljen; zato je bilo 2. dej. z ansamblskim scenami precej površno in semtertja zme dno, a niti solisti niso bili vigrani. To je kajpada oviralo tudi gosta v igranju.

Kakor vselej je bil izvrsten g. *Belletto*, ki je žel za arijo s plaščem poseben aplavz. Nov, simpatičen Marcel je bil g. *Mitrović*, mlad pevec lepega organa in dobre igre. Prav dobra je Musetta gđ. *Thalerjeve*. Po dolgem času smo čuli zopet našega najboljšega tenorista g. *Banovca* kot Rudolfa. Glas

Danes

pretresljiva družabna drama v 7 dejanjih

BOJ ZA OBSTANEK

V glavni vlogi Mae Bush. Zakon dveh sester, kjer se vršijo pretresljivi prizori realnega življenja.

redstave ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.

Kino Ideal

Domače vesti

* **Po govoru poslanca dr. Pivka o sodiščih v Sloveniji.** Odličan sodnik, višjesodni svetnik nam piše: Učinkoviti govor narodne ga poslanca dr. Ljudvika Pivka v seji narodne skupščine dne 28. februaria ocenjuje mo sodniki ne le kot stvarno utemeljen, ampak tudi kot preprečevalen, ker ga je diktiral čut pravične vneme za stvar ne le sodniškega osebja marveč vse države, ki ji naj boji dobro ustrojstvo baš justične uprave predpogoj prosperit.

* **Obrtniki proti načrtu zakona o pobljanju draginje.** Obrtniški odsek Zbornice za trgovino, obrt in industrijo za Slovenijo je na seji, ki se je vršila včeraj po obravnavanju novega načrta zakona o pobljanju draginje soglasno sklenil, da je nasloviti na ministra za socialno politiko vlogo za zahtevo, da se zamišljen načrt ne predloži skupščini v odo brtvi in da se tudi že sedaj veljavni protidraginski zakon ukine, ker more ob smotri ni tarifni, carinski in davčni politiki vplivati na znižanje cen in aprovizacijo tržišč samo najširše udeleževanje proste konkurence.

* **Državna obrtna banka in zahteva slovenskih obrtnikov.** Zbornica za trgovino, obrt in industrijo za Slovenijo je na seji obrtniškega odseka, ki se je vršila včeraj popoldne, na predlog odsekovnega načelnika g. E. Franchettija sklenila, prositi ministra trgovine in industrije, da pri sestavi bančnega statuta upošteva tudi interese slovenskega obrtništva. Ako se ni ugodilo upravičeni in stvarno utemeljeni zahtevi slovenskega obrtništva po ustanovitvi filijalk te banke v Ljubljani in Mariboru, naj se vsaj v statutu banke določijo jamstva, da bo banka pravič no služila tudi interesom slovenskega obrtništva!

* **Slušatelji zagrebške pedagoške šole v Beogradu.** Slušatelji zagrebške višje pedagoške šole prispejo jutri v Beograd, da si ogledajo znamenitosti mesta ter vrnejo svojim beograjskim tovarišem lanski obisk v Zagrebu.

* **Predavanje ameriškega profesorja v Beogradu.** Predvčeršnjim je prispel v Beograd ameriški vseučiliški profesor Maks Farande kot delegat Ameriško-jugoslovenskega društva. Prof. Farande bo imel v Beogradu šest predavanj o zgodovini Zedinjenih držav in njihovi ustavi. Kot historik in pisec o ameriškem ustavnem pravu je Farande dobro znan v znanstvenem svetu. Svrha nje govih predavanj je, da našo široko javnost informira o zgodovinski svo domovine ter da se upozna z nami in z našimi razmerami. Predavanja se bodo vršila na beograjski uni verz.

* **Smrtna kosa.** V Zagrebu je umrl v pondeljek v starosti 60 let g. Ivan Jerše, viakovodja v pokolu. Truplo pokojnika prepeljajo v Ljubljano in se bo vršil pogreb v četrtek, ob 4. pop. iz mrtnišnice pri Sv. Krištofu na pokopališču k Sv. Križu. — Rodbini Gselman v Tepanjah se je preselil med kraljeve prvoročnike Ljubomir, rod bni Hrast v Železnikih pa ljubljencek Cici. Blag jim spomin, žahajočim naše iskreno sožalje!

* **Kovani denar in zlatniki.** Jutri prispe v Gruž zadnji transport v Franciji in Belgiji kovanih dinarskih in dvodinarskih bankovcev in sicer 20 vagonov. Polovica bo izkrocana v Gružu, polovica pa na Sušaku. Sedaj proučava finančno ministristvo vprašanje, ali bi kazalo spraviti v promet novce po 10 in 25 par, ki so bili napravljeni že l. 1920. Ta denar je bil deloma že spravljen v promet, a je bil kasneje umaknjen, ker je vrednost dinarja variirala. Denar po 25 par je bil kovani iz take zmesi, ki je bila dražja od metalnega dinarja. Kar se tiče kovanja milijon komadov zlatnikov z reliefom kralja Aleksandra, je prevzela ta posel Narodna banka. Novi zlatniki bodo kovani iz zlatih avstrijskih kron, ki jih je dobila naša država o priliki razdelitve zlate rezerve avstro-ogrške monarhije.

* **Direkcija državnih železnic v Ljubljani** objavlja, da obravnava odškodninske in povračilne zadeve, za preveč plačano vozarstvo, na transportu izgubljenilo ali pokvarjeno robo komercialno odelenje te direktije v Ljubljani, ne pa kontrola dohodkov v Mariboru, kamor se prizadete stranke po veliki večini pomotoma obračajo.

* **Novo železniško postajališče.** Med postajama Polčane in Ponikva, ki sta oddaljeni 16 km ena od druge, se še letos uredi novo postajališče. Občina Ponikva je dovolila v to svrhu prispevek v znesku 10.000 Din. Prispelav bosta tudi občini Loče in Siadka gora.

* **Predlaganje društvenih pravil.** Vsaka nova ali spremenjena društvena pravila je treba, kakor doslej vložiti v 5 izvodih in sicer pri pristojnem okrajnem poglavarju, odnosno v Ljubljani pri policijskem ravnatelju. Priložiti je treba kolek 20 Din za rešitev. Vloga mora biti kolekovaná s 5 Din, vsaka priloga in sicer tudi vsak izvod pravil pa z 2 Din, ako društvo ni oproščeno plačila takse, kar je treba izpričati s predpisano štampiljko. One takse, za katere oprostitev izrecno ne velja, je treba plačati v vsakem primeru. Vsaj dva izvoda pravil morata imeti originalne podpise predlagateljev, pri spremembi pravil pa za podpisovanje upravičenih odbornikov. Pravila morajo ustrezati vse n točkam § 4. društvenega zakona. V interesu društev samih je, da so vse vloge popolne, ker so sicer društva sama kriva, ako se rešitev zavieče.

* **Opozoritev društvom glede taks.** Generalna direkcija posrednih davkov je izdala nedavno glede taksne prostosti društev in ustanov finančnim organom navodila, kako imajo postopati. Ker se društva in ustanove, ki so po točki 5 členu 5 zakona o takсах oproščene od plačanja taks na predstavitve in prošnje, naslovljene na oblasti, da tale na svoje vloge štampiljko z napisom »Oproščena od plačanja taks«, ne da bi bile navedle, katerih taks so oproščene, povdarja Generalna direkcija posrednih davkov, da je ta postopek društev in ustanov nepra

vilen. Zato opozarjamo vsa društva in korporacije, ki so v členu 5 točka 5 zakona o takсах omenjene (Ustanove in zavodi, osnovani s privatnimi sredstvi, ako služijo splošni državnih ali narodni koristi in ako nimajo za cilj denarnega dobička, kakor n. pr. gospodarska društva, vojna, humanitarna, dobrodelna, zdravstvena, viteška, umetniška in sploh prosvetna), da morajo v smislu tega členu in v smislu pravilnika vložiti na ministrstvo financ prošnjo, da jih oprosti od plačanja taks za vse predstavitve in prošnje, ki jih predložijo državnim oblastim. Ko to dovoljuje od ministrva dobiho, morajo na vsako vlogo pripisati ali pa natisniti s štampiljko: »Oproščeno samo od plačanja taks iz tar. postavke 1 z rešenjem g. ministra financ od ... št. ...»

* **Inozemski turisti plačajo 10 Din za naš vizum.** Ministrstvo za notranje zadeve je pristojbino za naš vizum znižalo inozemskim turistom na 10 Din. Tak vizum je veljaven za turiste, ki ostanejo vsaj tri dni v Jugoslaviji. Vsak inozemski turist, ki reflektira na znižani vizum, se mora izkazati s potrdilom svojega turističnega društva ter s potrdilom naše občine, v kateri je bival.

* **Slovenska turistična zveza.** V dne 25. in 26. septembra se bo vršil v Pragi sestanek vseh slovenskih turističnih društev, katerega se udeleži tudi Zveza jugoslovenskih planinskih društev. Na sestanku bo ustanovljena Slovenska turistična zveza, ki bo imela svoj sedež prvo leto v Pragi, potem v Beogradu, Varšavi, Sofiji itd.

* **Razpis ustanov trgovca Antona Kolenca** Kuratorij ustanov trgovca Antona Kolenca v Celju razpisuje dijaške ustanove za poletni tečaj 1925/26. — Iz občin določil: Prednost pri prejetanju študentskih imajo v vsakem primeru taki pridni potrebni prosilci, ki so s pokojnim gospodarjem Antonom Kolencem, veletržcem v Celju, v sorodu ali svaštvu, za njimi domačini iz gornjegrajskega okraja, sicer pa Slovenci sploh brez ozira na spol. Posamezne ustanove: Ustanova za dijaške visokih šol je namenjena dijakom visokih šol brez ozira na to, ali so v tuzemstvu ali v inozemstvu. Ustanova za dijaške srednjih šol je namenjena dijakom gimnazij, trgovskih šol, meščanske šole ali drugih srednjih šol v Celju. Sorodnikom g. Antona Kolenca pa se smejo te ustanove podeljevati tudi na takih šolah izven Celja. Ustanova za dijaške kmetijske šole v St. Jurju ob juž. žel. brez omejitve. Prošnje naj se vlože izključno pisмено na naslov: Kuratorij ustanov trgovca Antona Kolenca v roke dr. Erzesta Kalana, odvetnika v Celju, do 8. aprila 1926. Prošnjam je priložiti zadnje spričevalo o izpitih, kolokvijih itd. pri prošnih, ki se sklicujejo na to, da so doma iz gornjegrajskega okraja, tudi listine, s katerimi dokažejo te svoje trditve (Krstni list, rodbinski izkaz, potrdilo župnega ali občinskega urada itd.) Tudi treba v prošnjah navesti, kako dolgo že prosišče študira na dotični šoli ali dotičnem zavodu in koliko časa bodo po vsej priliki trajale študije; nadeja je treba priložiti popis njegovih osebnih razmer ter jih posvedočiti z uradno listino (tubožnim spričevalom). Vpoštevale se bodo samo pismente prošnje, osebna intervencija je brezpogojno izključena.

* **Javni natečaj za zgradbo državnih slopih.** Pišejo nam: V kulturnem svetu je običaj, da se za vse večje zgradbe in naj bodo te državne ali privatne razpisujejo javni natečaji. S tem se doseže dvoje: dobe se za zgradbo najboljši načrti, na drugi strani pa se daje strokovnjakom-arhitektom in stavbenikom prilika, da se udeležujejo, pokazajo svoje sposobnosti in si z opetovanjem tekmovanjem izpopolnijo svoje znanje. Pri nas je to čisto drugače. Pri nas sicer država ne gradi toliko, kolikor bi morala, kar pa gradi, ji niti ne prihaja na misel, da bi za dobavo načrtov razpisala javni natečaj. Ako se gradi kako javno poslopje, navadno razglašajo, da »so planovi več gotovi«. In posledica? Zgrade poslopija, ki so strahotna, ako jih pogledaš. O notranji uredbi niti ne govorimo, ker opaža že lajik nedostatke na vsakem koraku. Čemu se potem pri nas posvečajo mladi ljudje tehničnemu študiju, čemu se prireajo razstave diplomskih del slušateljev tehnične fakultete, kakor se je to zgodilo nedavno tega v Beogradu, ako se tehnikom ne privoščajo prilika, da bi tudi v praksi pokazali svoje znanje? Vsi ti načrti se oddajo kar pod roko, brez javnega tekmovanja, kakor na primer pri zgradbi deškega semenišča v Zagrebu. Prav v tem slučaju je nastopilo Udruženje jugoslov. inženjerjev in prav je storiho želeti bi bilo, da bi z vso energijo nastopilo v vsakem takim primeru, saj se nam napoveduje cela vrsta javnih zgradb kakor palača za katoliškega nadškofa v Beogradu, nova mestna hiša v Mariboru itd. Morda bo ipak končno mogoče doseči, da se bodo pri novih javnih zgradbah razpisovah javni natečaji.

* **Pravna fakulteta v Novem Sadu.** V dvo ranj »Matic« srpske v Novem Sadu se je pod predsedstvom predsednika kasacijskega sodišča vršila preteklo soboto konferenca, katere so se udeležili zastopniki kulturnih in gospodarskih društev. Razpravljalo se je o prenosu soubotične pravne fakultete v Novi Sad. Tozadevni predlog, katerega je sprožila novosadska odvetniška zbornica, je bil soglasno sprejet. V Subotici pa naj bi se kot nadomestilo otvorila gospodarska fakulteta. Posebna deputacija bo to zahtevo izročila ministrstvu prosvete in kmetijstva.

* **Kongres rezervnih oficirjev v Zagrebu.** Udruženje rezervnih oficirjev ima svoj letošnji zbor v Zagrebu v dne 23., 24. in 25. maja. Ob tej priliki se bo ob udeležbi vlade, vojske, javnosti in inozemskih predstavnikov z vsemi voljaškimi častmi razvila stavka, katero je Udruženju daroval Nj vel. kralj Prometni minister je vsem članom Udruženja dovolil brezplačno vožnjo (višjim oficirjem v I., nižjim v 2. razredu). Član se v ta namen izkažejo s članskimi kartami in objavo, katero prejmejo od podpi

sanega pododboru. Zagrebški pododbor bo skrbel za to, da bodo člani, ki bodo to želeli, dobili primerno prenočišče in prehrano. Za člani, ki so državni uradniki, so se storihi kloneki glede dopusta. O uspehu bodo člani pravočasno obveščeni. Rezervni oficirji se vabijo, da se v čim večjem številu udeležijo zbora, po možnosti v uniformi. O vseh podrobnostih bodo člani še ponovno in posebej obveščeni, zato naj s prijavitelj za enkrat še počakajo, dokler ne bodo prejeli pozvly glede načina in obsega prijave. — Udruženje rezervnih oficirjev — pododbor Ljubljana.

* **Za rezervne oficirje.** Opozarjamo na člen 6, pravilnika ministrstva vojske in mornarice z dne 29. avgusta 1925, E. G. Br 7489 («Službeni vojni list» za leto 1925, stran 1585), s katerim se priznava rezervnim oficirjem, kadar potujejo na vežbo, pravica na vožnjo z brzovlakom in sicer višjim oficirjem v I., nižjim pa v II. razredu. Morebitne tozadevne ponovne nerednosti naj se javijo Udruženju rezervnih oficirjev, pododboru v Ljubljani. Kar se tiče povračila potnih stroškov (dnevnic in kilometražje) rezervnim oficirjem ob priliki potovanja na vežbo, je Udruženje rezervnih oficirjev na tozadevno zahtevo pododboru v Ljubljani podelvalo na merodajnih mestih potrebne korekture, da se izpremeni čl. 256 zakona o ustrojstvu vojske in mornarice. Istočasno se je izvršila na zahtevo pododboru v Ljubljani intervencija za izpremembo čl. 283 in 286 zakona o ustrojstvu vojske in tem smislu, da se pravično urede prejemki rezervnih oficirjev, kadar vrše vojaško dolžnost (plača v obliki dnevnic, dodatek za monka in drva). Uspeh intervencij dopuščajo nado na skorajšnjo ugodno rešitev teh perečih stanovaniških vprašanj.

* **Državna gozdna drevnina v Kočevju** razpolaga z večjo zalogo 2 letnih in 3 letnih sadik črnega in belega borovca. Interesenti naj se obrnejo na srezkega šum. referenta v Kočevju.

* **Prodaja hrastovega lesa.** Direkcija šum v Ljubljani razpisuje prodajo okroglo 933 plm³ izdelanega hrastovega lesa za tehnično uporabo v Krakovem pri Kostanjevici. Pravilno kolikovane in 10% vadijem opremljene prodaje je vložiti do 11. ure dne 20. aprila pri direkciji šum v Ljubljani (Križanke). Vsa pojavnika se dobe pri šumski upravi v Kostanjevici in Direkciji šum v Ljubljani.

* **Senzacionalni dogodek v Ljubljani.** Tovarna čevljev stare renomirane tvrdke Karla Poljak d. d. Ljubljana, pripravila svojim odjemalcem za Veliko noč presenečenje. Da vpele svoje nove proizvode pod znakom »Standard« v čimvečjih krogih okolice, priredi tvrdka reklamno prodajo z 20% popustom na tovarniške cene. Da pa nudi svojim odjemalcem še posebno prilivlačnost, se je odročila razdeliti še gotovo množino nagrad v skupni vrednosti Din 10.000 in sicer: 20 nagrad po 100 Din in 200 nagrad po 40 Din. Te nagrade se razdelje po od tvrdke določeni kombinaciji na dotične stranke, ki so kupile čevlje in prejele od tvrdke kupone, opremljene s tekočo številko, katere naj shranijo od 26. marca do 3. aprila. Številke teh kuponov, na katere odpadejo gornje nagrade, bodo objavljene v velikonočni izdaji časopisa. Nagrade se bodo izplačevale proti predložitvi omenjenih kuponov pri blagajni v tovarni Karl Poljak d. d., Ljubljana, Sv. Petra cesta 68 in sicer vsak dan (izvzemši soboto popoldne) od 6. do 10. aprila t. l. med pol 9. in 12. uro ter med 2. in 5. uro. Vsem tistim, ki so po pošti ali osebno prinesli naš oglas, sporočamo, da so vzeiti v evidenco in jim bo v velikonočni številki lista objavljena ugodnost 406

* **Prodajanje vtihotapljenega blaga.** Kakor v Mariboru in Zagrebu, tako so se tudi v Ljubljani pojavile te dni večje množine vtihotapljenega monopolskega blaga: vžigalice, saharina, cigaretnih papirčkov itd., ki ga poskušajo razni ljudje razpečavati po trgovinah in še v večji meri pri privatnih strankah. Razpečevalci vtihotapljenega blaga so seveda v mestu neprilomo oprezniji kakor na deželi, kjer lahko skoro pri vsaki hiši spečajo, če ne ravno vžigalce pa vsaj saharin, ki služi izvrstno »kofetaricam«, moškim pa cigaretno papirčke.

* **Incident pri Planini in naša vlada.** Radi zadnjega incidenta na naši meji, kjer so Italijani težko ranili dva naša državljana se je zglašil v pondeljek v našem znanem ministrstvu italijanski poslanski opravnik Petrucci in prošil imenovo svoje vlade za informacije. Pomočnik ministra Jovan Marković mu je odgovoril, da še ni dobil poročilo od notranjega ministra. Čim jih dobi, se bo naša vlada posvetovala in sklepala, ali naj zahteva od italijanske vlade zadoščenoje. Morda pa se bomo celo v tem slučaju konč no opravičili — mi mesto Italijanov.

* **Deset let za razžaljenje Veličanstva.** Meseca oktobra lanskega leta je okrožno sodišče v Novem Sadu izreklo strogo razsodbo za razžaljenje Veličanstva. Ivan Schneider, bivši občinski tačnik v Štalarju, je bil obtožen zaradi trojnega razžaljenja Veličanstva Zagovarjal se je s tem, da je žalitev izrekel v stanju popolne pijanosti. Sodišče pa njegovega zagovorna ni upoštevalo ter ga je obsodilo na deset let ječe. Schneider se je proti razsodbi pritožil, apelacijsko sodišče pa je sedaj potrdilo razsodbo prve instance

* **Tajna stare kavarne.** Pri kopanju lame za apneniko so v Sremski Mitrovici na nekem dvorišču našli na človeški okostnjak. Ker se je pred kakimi štiridesetimi leti na onem mestu nahajala kavarna nekega Nemca, v kateri so se razen boljših gostov shajali tudi kriminalni tipi, ni izključeno, da gre za kak zločin. Stari ljudje se spominjajo, da se je pred približno štiridesetimi leti zadrževal v tej kavarni in potrošil mnogo denarja neki Apostolović, trgovec iz Bosne. Neke noči je nameraval odpotovati, pa je izgubil brez sledu. Domneva se, da je to njegov okostnjak in da je bosenski trgovec postal žrtev zločina.

* **Ljubavni par aretiran v Dabrovniku.** Kakor smo nedavno poročali, je iz Srbije pobegnila hčerka tamkašnjege bančnika Nagyja z nadžarskim novinarjem Tiborijem

Dioseggy. Domnevalo se je, da sta pobegnila preko meje; dabrovniški policijski agenti pa so ljubavni par izsledili v nekem pensjonu na otoku Lopudu, kjer sta se vpisala pod fingiranimi imeni. Tabor je izjavil, da je sicer oženjen, da pa se bo ločil od svoje žene ter poročil z lepo Katinko Nagy, čim njen oče pristane na to. Pri Tiborju so našli 17.300 Din gotovine. Ljubavni parček je bil aretiran ter pridržan v okrožnem zaporu v Dubrovniku.

* **Strašna eksplozija dinamita.** V hiši Radovana Vladanovića v Zaječaru se je zgodila v pondeljek strahovita nesreča, ki je zahtevala dve smrtni žrtvi, dočim je bila ena oseba težko ranjena. V hiši je bila zbrana večja družba rudarjev, ko je prišlo nenadoma do grozne eksplozije. Vsa hiša se je stresla, šipe so popokale in polnštvo je padalo na tla. Mogočen oblak dima je objel vso hišo. Ko se je zgubil so potegnili izpod razvalin dva mrtva delavca, dočim se je tretji zviljal v strašnih bolečinah. Preiskava je doglala, da je eksploziral v peč dinamit. Hišnega lastnika Vladanovića so aretirali, da se dožene, ali je dinamit položil nameno ma v peč ali pa je prišel tja samo slučajno.

* **Samomor carinika iz strahu pred revizijo.** V Veliki Kikindi se je ustrelil v pondeljek v svojem stanovanju blagajnik tamkašnje carinarnice, Mludin Mitrović. Čim je zvedel, da je prišel inspektor Stojanović iz Beograda, da izvrši revizijo blagajne, se je Mitrović umaknil iz urada, odšel domov in si pogal kroglo v glavo. Kakor se zatrjuje je izvršil samomorilce velike defraudacije.

* **Električna razsvetljava v Mostaru.** Električna centrala mostarskega premostokopa se je v zadnjem času v toliko razširila, da bo odslej mesto Mostar lahko preskrbovalo z električnim tokom. Mesto dobi s 1. aprilom električno razsvetljava. Tudi mnoge tovarne v Mostaru bodo imele odslej električni pogon.

* **Madžari se selijo v Ameriko.** Po poročilih novosadskih listov je iz Pottisa odpotovala te dni večja skupina Madžarov v Ameriko. Iz Sente in okolice je šlo nad osemdeset žarskih rodbin v Brazilijo. Namesto izseljenih Madžarov se naselijo baje madžarski emigranti iz Jugoslavije.

* **Lastnik naj se zgasi.** Zandarmerijska postaja Domžale je dne 10. marca zaplenila pri posestniku Frančiški Burja v Stobu št. 25 eno 4 m dolgo, 3 m široko, srednje dobro ohranjeno vozno plahito iz močnega cvilna. Osumljenka je navedla, da je plahito 1911 ali 1912. leta našla na cesti v Stobu. Najdbe ni prijavila. Eventuelnim lastnikom je plahita med uradnimi urami na vpogled pri okrajnem sodišču v Kamniku.

* **Smrtna nesreča.** V St. Vidu pri Stični je v soboto učence osnovne šole Ferdinand Vičič rezal z ostrim nožem repo za živino. Fantku je pri delu spodrsnil nož in ga zažel ravno v srce. Kljub zdravniški pomoči je po poldrugeturnem težkem trpljenju umrl.

* **Težka katastrofa na morju.** V nedeljo dopoldne bi morali v Splitu z velikega plavalčnega doka, na katerem so popravili dolejši že nad 200 ladij spustiti v morje italijanski parobrod »Rodi«, ki je bil poldrugeturn mesec v popravilu. Na ladji je bil poveljnik z vso posadko. Pri zapuštanju doka se je ladja naglala na levo stran. Na krovu je nastala panika, a ladja se je vedno bolj nagibala na levo stran ter se končno naslonila na dok. Posadka ladje se je po vrveh spuščala na dok. Ladja se je razpočila ter je postala seveda nerahljiva. Sestavljena je bila posebna komisija, ki naj ugotovi vzrok zakaj je ladja izgubila ravnotežje. Človeških žrtve ni bilo, materialna škoda pa znaša mnogo milijonov dinarjev.

* **Zagonezna smrt.** Kakor poročajo iz Dra gatuša, je pred mesecem dni odšel od doma 76 letni starček Stefan Gorše iz Zapudja. S seboj je vzel sto dinarjev. Domačji so mislili da je šel na delo — pokrival je strehe. A mož se ni več vrnil. Ko so se vozili otroci v čolnu po Lahinj, so pri Lokji opazili v vodi utopljena, v katerem je Ivan Gorše spoznal svojega očeta. Na utopljenicu ni bilo znakov nasilstva. Starček je najbrže po nesreči zašel v vodo in utonil.

Predpasnike otroke in damske: bele, barvaste, klozaste in lisraste v raznih fazah ter razno damsko perilo nudi najceneje

F. in I. Goričar

Sv. Petra c. 29. 64 Sv. Petra c. 29.

Zobje beli in čvrsti usta sveža in lepa to je uspeh zobne paste

EBECO

Za negovanje kože: „PEBECO-Gold-Cream“

Da najboljši je to znanj, Colombo Ceylon čaj!

OBLEKE

za spomladansko sezijo, po globoko znižanih cen-h pr poroču tvrdka Ložar in B'sjak — Ljubljana, Nr. Petra cesta št. 21.

* **Grozna smrt bolne žene.** Iz Dubrovnika poročajo o tragični smrti bolne žene, ki je zgorela na smrtni postelji. Žena seljaka Stan ka Pušakovića je težko bolna ležala na postelji blizu peči. Iskra iz peči je zanetila posteljno in kmažu je bila vsa posaj v plamen. Nesrečna žena, ki je bila slušajča sama v hiši, si ni mogla pomagati in je v pravi pomenu besede zgorela na smrtni postelji, ker se ni mogla ganiti s svojega ležišča.

Danes! Danes!
LYA MARA
ALFONS FRYLAND
LYA MARA
ALFONS FRYLAND
LYA MARA
ALFONS FRYLAND
 v senzacionalnem vefilmu
ONE
 ki jih ne pozdravljamo
 Danes ob: 4, 1/6, 1/8, 9.
 Elitni Kino Matica

Iz Ljubljane

— Odborova seja ljubljanske sekcije JNU bo danes v sredo ob 15. v uredniških prostorih »Slovenskega Naroda«.

— Državni osrednji zavod za ženski domači obrt v Ljubljani, Turjaški trg 4/I. otvoril dne 26. marca razstavo najnovejših ženskih ročnih del, med temi znamenite čipke po načrtu gospe Zlate Šulcajeve iz Zagreba. Razstava bo odprta vsak dan od 10. do 12. in od 2. do 4. ure. Vstopnine ni.

— **Pravilice za deco v dramskem gledališču.** V proslavo 25 letnice ženskega telednegega društva »Atena« priridi pravilni odsek v dramskem gledališču pravilice za deco pod naslovom: »Če pride čarodej! Priridev te je namenjena predvsem našim mladim kot zaključek pripovedovanja pravljic. Ideja je povsem originalna in nova. Čarovnik vzbudi osebo, ki nastopajo v pravljici k življenju, da se premikajo na odru, gibljejo in delajo, vse kot napovedule pripovedovalce. Pantomimično izvedbo pravljice je naštudiral višji režiser, prof. Ostip Šest. Sodeluje dramski ansambel in pripovedoval ka ga. Vanda Gorčeva. Priridev bo gotovo nudila našim malim lep užitek in zaključil letošnjo sezono večerov pravilic, s katerimi je dosegla »Atena« velik uspeh, saj so tudi druga slovenska mesta začela priridev po našem zgledu otroške popoldneve. Naše predavateljice vrše sedaj svojo kulturno nalogo med deco šom Slovenije. Gospa Vanda Gorčeva je z velikim uspehom pripovedovala v Mariboru in Kranju. Predvsem pa je priljubljena gđ. Manica Komarova, ki je nastopila v Celju, Kranju, St. Vidu in Novem mestu. Zato hoče pravilni odsek ob priliki petindvajsetletnice društva prvo sezono svo vesno zaključiti s pravilicami za deco v gledališču v sredo dne 24. t. m. ob 4. popoldne in z retacijskim večerom pravilic za odrasle s sodelovanjem recitatorke gđ. Šturmeve, opernih pevcev g. Banovca in g. Šublja, pianistke gđ. Vogelnikove, ki se bo vršil v petek dne 26. t. m. ob pol 9. zvečer v mali dvorani Narodnega doma.

— **Hišnikski predavanja o naši deci.** Zveza kulturnih društev v Ljubljani sporoča cenj. občinstvu, da bo predaval v četrtek dne 25. t. m. (na praznik) ter v nedeljo dne 28. t. m. v kinu »Matica« vsakokrat ob 10. dopoldne šef Dečjege doma dr. M. Ambrožič o dveh temah, ki bosta zanimali zlasti naše matere. Gospod predavatelj, ki je ljubljanski publiki že dolgo znan in navdse čislani strokovnjak na polju zdravstvene vzgoje na še dece, bo predaval v četrtek dne 25. t. m. »O otroških boleznih in vražah«, v nedeljo dne 28. t. m. pa »O pravilni prehrani naše male dece«. Obe predavanja sta nadevno poučni ter vsem onim, katerim leži zdravlje in pravilna prehrana otrok na srcu, obisk toplo priporočamo, zlasti ker se je glaso som zadnjih objavljenih vesti bati, da nas navdse požrtvovalni gospod predavatelj zapusti in odhaja na pozvano mesto profesorja beograjske univerze. Priridev torej zlasti ve matere in posetite predavanja polnoštevtilno. Predprodaja vstopnic po 2 Din za sedež se prične v sredo 24. t. m. pri blagajni Kino Matica ob običajnih urah, ter si je mogoče ta dan preskrbeti vstopnice za obe predavanji. Ker je na razpolago le skrajno število sedežev, priporočamo občinstvu, da si jih zagisura v predprodaji.

— **Angleški klub v Ljubljani.** Jugoslovensko društvo za proučevanje angleškega jezika v Ljubljani (Yougoslav Society for the Study of English) je imelo prošlo sredo svoj IV. redni občni zbor. Otvoril ga je v odsotnosti predsednika g. dr. L. Pitamica podpredsednik g. dr. Marušić. Iz poročil posameznih funkcijonarjev je razvidno, da je društvo svoje tih delovanje lepo nadaljevalo, dasi se ima boriti z malimi finančnimi težkočami. Društvo šteje 130 članov. Društvena knjižnica in čitalnica, ki se nahaja na Gosposvetjski cesti št 5 pritično levo posejudo 1000 najboljših angleških knjig ter mesečnikov, ki se članom izposojajo. Članom sta na razpolago v čitalnici dva londonska dnevnik »Times« ter »Daily Chronicle« edinburški tednik »The Observer«, družabni tednik »Time and Tide«, ter »Manchester Weekly Guardian«. angleška tedenska gospodarska in politična revlja za Balkan, bližnji vzhod in Indijo »The Near East«, izborni leposlovnih mesečnik »The London Mercury«, ilustrirani tednik »The Graphic« ter umetniška revlja »The Studio«. Čitalnica je članom odprta vsak dan od 2. do 4. ter od 7. do 8. ure. Knjige se izposojajo ob torkih in sobotah od 11.—12. ure. Klubovi čaji so se vršili vsako sredo od 5. do 7. Da je društvo znano ne samo doma, nam kažejo obisk odlični; angleških osebnosti, izmed ka-

Sport

Službene objave LLAP.

(Iz seje tehn. odbora od 3. III. 1926.)

Verificira se končni placement srednješkolskega prvenstva LLAP., 20. IX. 1925.: I. realka, 32 točk, II. tehniška srednja šola, 30 točk, III. 3. državna gimnazija 9 točk, IV. in V. mesto trgovaška akademija in dvo razredna trg. šola po 5 točk.

Dodatno k točki g zapisnika 13. seje se predlaga Upravnomu odboru, da zahteva pri JLAS verificirajo sledečih jugoslovenskih rekordov:

I. tek (dame) 100 m 13.1 sek. Oman Anica SK. Ilirija (prvenstvo LLAP., 29. X. 1925. VIII. 1925.) in II. tek 10 km 34:51.2. Slapničar Jože ASK. Primorje (distančni tek ZSK. Hermes 25. X. 1925.). Popravi se končni placement prvenstva LLAP. I. 1925. v toliko, da pride na IV. mesto SK. Jadran s tremi točkami in na V. mesto SK. Rapid z eno točko.

Verificira se končni placement stafete Kranj - Ljubljana 10. X. 1925.: I. mesto ASK Primorje 1:27:57.2 v postavi Arhar, Perko, Pintarič, Slamič H., Slapničar, Vidic. II. mesto SK. Jadran 1:34:46.

Vzame se na znanje poročilo g. Danila Suncina v pogledu medmestnih tekem Ljubljana - Trst. V principu se akceptirajo umno dogovorjeni termini 23. X. 24. V. v Ljubljani in 27. X. 29. VI. v Trstu. Ravnotako se v principu akceptira match Zagreb - Ljubljana 13. VI. Nadaljne podrobnosti perfectiranja se prepuščajo Upravnomu odboru.

Odobri se po g. Savu Sencinu določeno cross-country prvenstvo LLAP., ki ga je sam glasom pravil razpisal vsled nesklepnih sej, kakor tudi določil progno vsled odsotnosti tehn. referenta.

Odobri se po ASK. Primorje razpisati nočni tek skozi Ljubljano, dne 27. III. t. l. (Iz seje tehn. odbora 19. III. t. l.)

Citajo se z današnjim dnem: za ASK. Primorje: Diehl Branko; za TKD. Atena: Šifrer Dušana in Šifrer Tatjana; za SK. Ilirija: Baraga Srečko, Ogrin Gustav in Frühlich, s pravico nastopa I. I. 1927. za TKD. Atena Jančič Vika.

Kot podsvezna delegata za nočni tek ASK. Primorje, dne 27. III. se določata podsvezna odbornika g. Pajničeva in g. Letnar.

ASK. Primorje : ISSK. Maribor

V četrtek dne 25. t. m. na praznik bo gostoval v Ljubljani doseđanji prvak Maribora I. SSK. Maribor, ki bo odigral prijateljsko tekmo z ASK. Primorje. Mariborčani so v letošnji sezoni spremenili v precejšnji meri postavbo svojega moštva, ki se je borilo v prošli jesenski prvenstveni sezoni dokaj nesrečno. Doselej je ISSK. Maribor vedno prišel kot prvak Maribora v finale za prvenstvo Slovenije ter je v teh tekmah pokazal mnogo zmognosti in lepe igre. V letošnji pomladanski sezoni je moštvo doseglo izborna rezultate v prv. tekmah ter zaostaja za Rapidom le za eno točko.

ASK. Primorje svojo prvenstvo v finale za prvenstvo Slovenije ter je v teh tekmah pokazal mnogo zmognosti in lepe igre. V letošnji pomladanski sezoni je moštvo doseglo izborna rezultate v prv. tekmah ter zaostaja za Rapidom le za eno točko.

ASK. Primorje svojo prvenstvo v finale za prvenstvo Slovenije ter je v teh tekmah pokazal mnogo zmognosti in lepe igre. V letošnji pomladanski sezoni je moštvo doseglo izborna rezultate v prv. tekmah ter zaostaja za Rapidom le za eno točko.

Hazena ASK. (Zagreb) : TKD. Atena

V četrtek, dne 25. t. m. igra v Ljubljani proti hazeni družini Atena, družina ASK. iz Zagreba, ki je poleg BSK. najmočnejša v državi.

Tekma bo nudila lep sportni užitek, kar jamčijo znana imena Koka Tomljenović, Zdenka Radović, Marica Cimperman, ki so že večkrat nastopale za reprezentanco države, ter Helena Zupančič in Marta Petrić za reprezentanco Ljubljane. Kot predtekmo igra mladinški družini Ilirija : Atena. Tekmi se vršita na igrišču Atena ob glavnem Tišovskem dvorcu. Začetek točno ob 10.30 dopoldne.

Službene objave LNP. Pokalne tekme

se odigrajo jutri dne 25. marca na igrišču SK. Ilirije v sledečem redu: ob 9.15 SK. Slovenija : SK. Svoboda, ob 10.45 SK. Ilirija : SK. Slavija. Službujoki odbor LNP g. Kunaver. Vsak klub mora postaviti po 3 ređitelje in po enega stranskega sodnika, ki se imajo javiti pri služb. odborniku LNP-a ob 8.45.

Tekme za pokal LNP. V četrtek na praznik dne 25. t. m., se prične tekmovanje ljubljanskega okrožja za podsvezni pokal. Ta dan se odigra prvo kolo tega tekmovanja. Zreb je določil kot prve nasprotnike: SK. Ilirija : SK. Slavija, SK. Slovenija : SK. Svoboda ter ASK. Primorje : ZSK. Hermes. Poslednji par odigra to tekmo dne 2. maja.

Službeno iz LNP. Danes v sredo v kavarni Evropa ob 19.45 seja p. o. in ob 20.30 seja u. o. — Tjajnik II.

Program Motokluba »Slovenija« v Ljubljani za leto 1926. 1. 25. marca: Nastopna pomladanska vožnja. Izlet na ca 200 km proti Ljubljani - Rakek; 2. Dirka za prvenstvo kluba na 1 km. Miklošičeva cesta (datum se določi pozneje); 3. 23. in 24. marca: Izlet in kvaliteta vožnja za 300 km; 4. 8. avgusta: Medklubska hitrostna dirka Jeperca - Kranj; 5. 8. septembra: Dirka na ljubljanski grad.

TK. Skala vabi članstvo, da se udeleži smučarskega sestanka ob priliki poklonitve priznanja JZSS., ki se vrši v petek 26. marca ob 8. zvečer v posebnih prostorih ljubljanskega dvora. — Odbor.

Hazena v Zagrebu. Hazena tekma zadnje nedelje, ki je končala z zmago družine ASK-a proti družini Concordije s 13 : 9 (8 : 3), je pokazala, da ima ASK. najboljšo hazenaško Zagreba. Vendar se more konstatirati lep napredek Concordije, ki je lastni proti ASK izgubila s 23 : 0.

Telje novi svetovni rekord na enem mišingu. Na zadnjem lakoatletskem mitingu v pokritih prostorih je startal zopet Finca Ritola ter je izboljšal svoj svetovni rekord na 5000 yrdov za sedem minut. Dosegel je 13:32. Helfrich je postavil na 600 yrdov z 1:22.4 nov svetovni rekord, ravnotako črnc Hubberd na 65 yrdov s 6.8.

terih omenimo g. in go Seton-Watson, g. in go. Storr-Best (britanskega delegata na proleorskem kongresu v Beogradu) univ. prof. Andrews iz U. S. A. ter mnogo drugih. Društvo vrši važno delo upoznavanja angleškega naroda z gospodarskimi priljkami pri nas kot tudi budi zanimanje za naše kraje v tujsko-prometnem oziru. Pod vodstvom g. Copeland se vrše kurzi za začetnike in naprednejše v angleškem jeziku. Finančni zaključek za l. 1925. je bil povoljen za kar se je predvsem zahvaliti naklonitvam vlade (Din 3000), uprave svinečnih rudnikov v Mežici (Din 1500) ter mestnega magistrata (Din 1500). Želeti bi bilo, da se občinstvo nekoliko bolj zanima za društvo, ki mu nudi vse pripomočke za upoznavanje nam doseđaj se tako tujeje angleškega naroda ter vpogled v velikanski aparat britanskega imperija.

u— Na XIII. rednem občnem zboru J. N. A. D. »Jadran« je bil izvoljen odbor, ki se je konstituiral takole: Predsed. Gojmir Jelenc, jur., podpredsednik I. Marjan Zajec, jur., podpredsednik II. Joško Paternost, med., tajnik I. Svetozar Ilesič, phil., tajnik II. Albert Plemelj, tehn., tajnik III. Roman Brufach, tehn., blagajnik Branko Vajda, tehn., knjižničar I. Ivan Vrančič, jur., knjižničar II. Bogdan Merhar, jur., čitalničar Dušan Ekar, tehn., arhivarka Dušica Šantel, tehn., gospodar Stane Ravnikar, jur., Sekcijam načeljujejo: Miran Petrovič, jur., Milan Dietz, tehn., Slavko Šegula, jur., Zdenko Kukar, tehn., Gorazd Kušelj, jur., Branko Vajda, tehn., Drago Stepišnik, phil., Marijan Zajec, jur., Revizorji: Viktor Maček, jur., Josip Rus, tehn., Slavko Zajec, tehn., Društveni obtožitelj Lev Rupnik, jur., Razsodišče: Franc Jerman, jur., Stane Gašperšič, jur., Branko Jovič, jur., Nikola Jankovič, tehn. in Franjo Stare, tehn.

u— Vse posetnike popoldanskih opernih predstav opozarjamo, da poje pri operni predstavi na praznik v četrtek 25. t. m. glavno vlogo v operi »Manon« odlična ruska pevka Ada Poljakova kot gost. Vsled odličnega gosta bo predstava izredno zanimiva in zasluži vsa našo pozornost. Začetek ob 3. popoldne in veljajo znižane operne cene. Pred prodaja od danes naprej pri dnevi blagajni v operi.

u— Popravila fotografskih kamer zatvorov itd. oskrbuje drogerija »Santitas«, Ljubljana, Prešernova ulica 5. Strokovnjaško in poceni!

u— Akadem. Orjuna! Izredni občni zbor se bo vršil danes 24. t. m. ob 15. uri v Učit. tiskarni. Dolžnost članov je, da se skupščine polnoštevno udeležijo. Zdravo!

u— Pomagajte Šiški do Sokolskega doma! Sezajta po srečkah loterije Društva za zgradbo Sokolskega doma v Šiški. Zrebanje 31. marca.

u— Opozarjamo na oglas Hed. Šarčove.

u— Društvo »Treznost« v Ljubljani ima danes, 24. t. m., svoj redni sestanek v higijski točilnici. Dnevni red: 1. Oubluba novih in starih še nezaobljubljenih članov. 2. Določitev delegatov za ustanovno skupščino »Oblastnega Središča STM za Slovenijo« v Celju. 3. Tekoče. — Odbor.

u— Akademski slikar, g. Jaro Hilbert, od potuje, kakor se nam poroča, te dni na študijsko potovanje v Egipt. V Kairu in Luksoru bo študiral staro egiptovsko kulturo, nakar naredi ekskurzijo še v Centralno Afriko, predvsem v belgijski Kongo.

u— Do 25. t. m. se prodajajo otroški čevljiški prvovrstne kvalitete po znatno znižanih cenah tovarne »Pek o«. Ljubljana, Breg 20 in Aleksandrova cesta. Ogledite si cene v izložbah!

u— Došla krasna izbira otroških obleke in plaščkov. Bluze vedno najnovješe. Krištof Bučar, Ljubljana, Stari trg. 95

u— Tragičen slučaj. Pred tednom je umrl oče znaneje sokolskega delavca Nandeta Svetliča, večera pa mu je umrla sestra na posledični influenze, zapustivši osmero ubo žih otrok. Težko prizadetim naše globoko pomilujemo.

u— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Glasom zdravstvenega izkaza mestnega fizika ta se je v dobri obliki od 15. do 21. marca rodilo v Ljubljani 25 otrok (11 moškega, 14 ženske za spola), umrlo pa je 23 moških in 16 žensk skupaj torej 39 oseb in sicer: 9 oseb za pljučnico, 6 oseb za jetiko, 3 za influenco, 4 za omehanjen v hrbtničnem mozgu, 3 za prirojeno slabostjo, 2 za škrlatinko, 1 za rakom, 1 za vnetjem ledvic, 10 oseb pa vsled drugih naravnih smrtih vzrokov. Izmed umrlih je 11 oseb doseglo starost nad 70 let. Na nalezljivih boleznih so obolele 4 osebe: 2 na ošpicah, 1 na škrlatinki in 1 na davici.

u— Napad na šentpeterskem nasipu. Slučaj nočnega napada na brezposelnega natakarja Pavšerja še vedno ni pojasnjen, vendar se bliža preiskava že koncu. V svrhu natančnejših informacij in točni ugotovitvi prilk, v katerih je zadnji čas Pavšer živel, se je odpeljal v terek v Trbovlje policijski nadzornik Zajdela Poizvedbe policijskih organov v mestu so doznale, da je Rudolf Pavšer kritičnega dne igral v neki družbi karte, vendar se ni znalo ali je denar zagral, ali ga je sploh imel toliko kakor sam navaja. Toliko pa je skoro gotovo, da je Pavšer napad fingiral, da se s tem opraviči napram lastniku denarja. Možno pa je tudi, da se je Pavšer skušal s svojim korakom spraviti, ker je brezposeln, za nekaj časa v bolnico.

u— Policijske prijave. Od ponedeljka na terek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 1 sum tatvine, 1 prestopke žaljenja straže, 2, pretepa, 1 prestopke kaljenja nočnega miru, 1 prestopke prekoračenja policijske

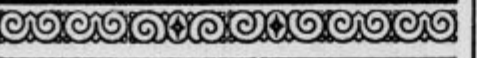
ure in 6 prestopkov cestno-policijskega reda. Aretovanih je bilo 7 oseb in sicer: 1 radi splošnega suma, 3 radi kaljenja nočnega miru, 1 radi neplačanega vžitka in 2 radi beračenja

u— Vlom v stanovanje. V noč na ponedeljek je neznan svredovec vlomil v stanovanje ruskega emigranta Aleksija Kanonenka v baraki državne železnice ob Dunajski cesti kjer je našel znaten plen. V predalu omar je dobil 4 bankovce po 100 Din, dva dolarja, en angleški funt, bankovec za 100 francoskih frankov in štiri bankovce po 20 Kč. Dalje si je prillastil še 6 parov nogavic, medeno trompto in srebrno veržico. Skupna škoda znaša okrog 2000 Din.

u— Vandalizem v tivolskih nasadih. Policijska direktcija nam sporoča, da policija ni izdala podrejenim organom naloga, da v slučaju kakoga divljanja in razbijanja mestnega premoženja ne smejo čez železniško progno, marveč edinole v slučajih, če slišijo klice na pomoč. Policijski organi vršijo službo tudi v tem predelu mesta in imajo nalogo, da morajo poškodovalce mestnega imetja intenzivno zasledovati. Ovalenih je bilo že več oseb radi poškodbe nasadnih naprav.

u— Sijalni uspeh »kolesarjev«. Od srede februarja pa do današnjega dne je bilo pokradenih v mestu že 10 koles, največ izpredjustične palače, gostiln, nekaj pa celo iz zaklenjenih prostorov. Izsledit kolesarske taktive je vrlo težko, ker so dobro organizirani in morajo imeti neke svoje predelavnice, kjer kolesa popolnoma prepletkajo in seveda izmenjajo tudi posamezne dele. Prodajajo pa tatovi kolesa bržkone na deželo, da tako lažje in uspešneje zabrišejo za seboj sled.

Jutri prične izhajati naš novi roman Prikazen v Operi na kar opozarjamo naše cenjene čitatelje.

Iz Maribora

u— Večer JCLige v Kazini. V soboto, dne 27. t. m., se predavanje g. ravnatelja Pustoslenskega pod okriljem JCLige ne bo vršilo v Narodnem domu, kot je bilo zadnjič napaco javljeno, ampak v veliki dvorani kazine (gle daljško poslopje), da bo omogočen obisk tako inteligenci, kot zlasti tudi dijastvu in najširšim slojem. Prosimo torej učiteljsko srednjih in strokovnih šol, da opozorji dijaštvo na to veleznimivo, poučno in patriotično vzgojno predavanje o borbi Češkoslovaške za osvobojenje. Predavanje, ki se ga udeležijo tudi novi konzul ČSR g. dr. Resl in mariborski oficijelni krogi, se začne točno ob 20. uri, ker ga spremlja 83 sklopičnih slik.

u— Zanimivo predavanje. V soboto 27. t. m. bo v Mariboru v »Kazini« predaval Rasto Pustoslenski o češkoslovaški borbi za svobodo in neodvisnost. Orisal bo pri tem borbe češkoslovaških legionarjev v Rusiji in Sibiriji, na solunski in francoski fronti in njih pot iz Rusije preko Sibirije okrog vse Azije, odosno preko Amerike v domovino. Krasne izvirne sklopične slike bodo predočevale dogodke in predstavljale posamezna mesta in kraje kakor n. pr. Kljev, Penza, Jekaterinburg, Irkutsk, Bajkalsko jezero, Vladivostok, Tokio, Šanghaj, Singapur, Port Said, Newyork itd. Naj mišče ne zamudi tega predavanja je radi zanimivih slik, ki jih je redkokedaj videti.

u— Gremij trgovcev za mesto Maribor vabi na redni občni zbor, ki se bo vršil v soboto 27. marca ob 19. uri v Gambrinovi dvorani.

u— Zopet denuncirajo učitelje. »Naša Straža« hiti, da še v zadnjih izdihljajih zapusti za seboj sledove svojega rovarstva, edinega v zgodovini slovenske žurnalistike. Zadnja številka prinosa zopet kar dve denunciaciji čilj slov. učiteljev, iz mariborske okolice, ki jih imenoma denuncira, da agitirata za shod SDS in »Domovino« ter kliče na pomoč šolske oblasti. Ni čuda, da je bila tudi ta »Straža« med gorečimi zagovorniki »deklaracije«

u— Akademija maturantov dr. ž. gimnazije v Mariboru, ki se je vršila dne 22. t. m. v Nar. gledališču je bila prav dobro obiskana. Spored je bil zelo pester in mnogovrsten ter je pokazal, da se udelejujete mladina v vseih panogah umetnosti. V celoti je pokazal večer mnogo volje in resnega hotenja, mnogo idealizma in delavnosti. Zvesto je stal mladini ob strani njen velik, požrtvovalni prijatelj prof. Schweiger. Izmed posameznikov, ki so stopili pred občinstvo z lastnimi duševnimi proizvodi zaslužijo pozornost Tine Stangl, ki je bil gotovo najlažja, najzrelejša osebnost večera. Občinstvo je bilo hvaležno ter ni štedilo s priznanjem, mladini pa naj bo uspeh v spodbudo za nadaljno resno delo.

u— Konjerejce opozarjamo, da kupuje artiljerijski polk v Mariboru, kasarna vojvođe Mišiča, vsak terek in soboto zdrave brezhibne konje v starosti od 4 do 7 let, bodisi lahke, srednje ali težke, izplačilo se izvrši takoj po prevzemu konja.

u— Izlet po Sredozemskem morju priredi koncem junja »Jadranska Straža«. Izlet bo trajal 24 do 26 dni. Izletniki bodo posetili vsa večja mesta ob Sredozemskem morju. Stroški so preračunani za drugi razred na 5000 Din, za prvi razred na 10.000 Din. Natančneša pojasnila daje za mariborsko oblast tajnik policijski nadsvetnik g. Kerševan v Mariboru, (policijski komisarjat), na katerega se naj obrnejo zainteresirani.

u— Poslovljeni večer ravnatelja Topiča. Kakor smo na kratko že zabeležili, odhaja g. Fran Topič, bivši ravnatelj mariborske Glasbene Matice v Sarajevo. G. Topič je bil dolgoletni ravnatelj tega našega najboljšega glasbenega zavoda, ki se je baš pod njegovim spretnim vodstvom povselp na današnje višino. Zato pa se tem živahneje komentira dejstvo, da sedanje vodstvo Glasbene Matice ni smatralo za umestno, da bi svojemu dolgoletnemu zasluženemu voditelju priredilo kakor odhodnico. Pač pa so ožili kolegi in prijatelji aranžirali minuli ponedeljek v dvorani restavracije Union poslovilni večer, ki je bil zelo prirsrečen in je dokazal, da uživa g. Topič v Mariboru v kljub temu mnogo simpatij. Na večeru je sodelovala vojaška godba pod vodstvom kapelnika Čermaka, harfni trio »Drave« ter koncertni pevec Živko. Med pestrim sporedom so se poslavljali od odhajajočega prijatelja, strokovnjaka glasbenika njegovi tovariši in prijatelji, katerim se pridružujemo tudi mi in želimo g. Topiču na njegovem novem mestu mnogo uspeha in več učenja, kot ga je našel zadnji čas med nami.

u— Opozorilo nabornikom. Mestni magistrat mariborski razglasa: Naborni obvezniki letnikov 1902 do 1906, ki sicer niso pristojni v Mariboru, a stalno bivajo v mestnem okolišu, so pozvani, da se zglase najkasneje do 10. aprila pri mestnem vojaškemu uradu, ako žele da grede tukaj na nabor, ker se morajo sloer javiti pri pristojnem vojnem okrogu. S seboj je prinesiti krstni in domovinski ali kak drugi dokument, s katerega je razvidna pristojnost in rojstni podatki, ter petdinarski kolek za prošnjo.

u— Moška podružnica »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Mariboru. Letošnji redni občni zbor se bo vršil v sredo, dne 24. marca v restavraciji Narodnega doma. Začetek ob pol 20. uri, dnevni red običajen. Ker gre za važne izpremembe v odboru in druga vprašanja, prosimo številne in točne udeležbe. Odbor.

u— Sprememba posesti. V zadnem času so v Krčevini ob meji mariborske mestne občine pod Piramido kupili vile: profesor Franc Skok, profesor Ivan Venesjak, minister n. r. in odvetnik dr. Franjo Hojnki.

u— Koplčenje kulturnih in zabavnih prireditiv. Kar se je večkrat izkazalo kot kvarno, je opažati zlasti zopet zadnje dni, da namreč razna kulturna in druga društva pri rejaio predavanja in zabave brez ozira na že dolgo prej napovedane prireditve ostalih društev, ki prav tako upravičeno apelirajo na podporo javnosti. Posledica tega je, da navadno vse te prireditve ne le ne prinesejo dobička temveč često se izgubo. Tako je bil zadnji sokolski večer v Narodnem domu, Jčžefov sejem slabo obiskan, dasi to na sokolskih prireditvah ni navada. Isto velja tudi za sobotni družabni večer Gosposarskega in kulturnega društva v Narodnem domu. Za večer je bilo zopet napovedanih več prireditiv oziroma predavanj. Dasi je taka agilnost naših kulturnih in drugih javnih delavcev vse hvale vredna, bi bilo vendar želiti, da bi se vsaj naša napredna kulturna društva zedinila, da bi se v bodoče take kolitije, ki so stvari samo v kvar, preprečili.

u— Odpust uradništva na sodniški? Kakor smo doznali, bodo s 1. aprilom odpuščeni na tukajšnji sodniški uradniki, ki niso stalno nastavljeni. In to prihaja v času, ko so sodniški uradi preobloženi z delom. Za danes se vprašajmo, kam pelje tako »stedenje«?

u— Živahno vrvenje je nastalo na letnem telovadišču mariborskega Sokola, ki se nahaja med deško ljudsko šolo v Samostanski ulici in prostoru športnega kluba Maribor v Ljudskem vrtu. Kakor znano, je dala mestna občina pred kratkim ta prostor Sokolu v najem. Sokolski naraščaj se je s svojimi voditelji pridno poprijel dela, da izkopije mala drevesa. Tako je storjen prvi korak k planirani telovadišču, ki bo otvorjeno letošajo pomlad.

Iz Celja

u— Redni sestanek članov krajevne organizacije SDS za Celje m. st. v sredi 24. zarja se pa na skupen sestanek obeh celjskih organizacij prihodnjo sredo, dne 31. t. m., na katerem se vrši predavanje o sodjalnem zavarovanju.

u— Stavbno gibanje. Izza zadnjega občnega zborja Občeko-istne uradniške stavbne zadruge, na katerem je podal zasopnik stavbne zadruge »Last in dom« v Ljubljani, ni izbrpno poročilo o zidanju lastnih hiš v Ljubljani, vlada med celjskimi javnimi in zasebnimi nameščenci za stavbno vprašanje izredno veliko zanimanje. Da pride ta zadeva v pravi tek in da se ne odloga dalje, skokuje Občeko-istna uradna ška stavbna zadruga v Celju za posek, dne 26. t. m. ob 20. uri v gostilni ško sbo« celjskega Narodnega doma sestanek interesentov. Tega informativnega razgovora naj se udeleže zanesljivo vsi oni člani in nečlani stavbne zadruge, ki so javni ali zasebni nameščenci in hočejo v najkrajšem času zdati svojo lastno stanovnjansko hišo.

u— Gremij trgovcev v Celju vabi svoje člane na svoj redni letni občni zbor, ki se bo vršil v petek dne 26. marca v mali dvorani Narodnega doma ob sedmih zvečer z običajnim dnevnim redom. Ako ob določeni uri ne bi bilo navzočih zadostno število članov, se bo vršil v smislu par. 17 gremijalnih pravil uru kasneje na istem kraju in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki sklepa veljavno ob vsakem številu navzočih članov. Načelstvo.

u— Osnovna šola za Celje okolelo. Po dolgih, mesoma zelo burnih debatah v okoliškem občnem svetu in po raznih ugovorih v klerikalnem časopisu, ki so imeli glavni namen stavbno vprašanje celjske okolške šole zavlačevati, je zdanje novega šolskega poslopja končoveljavno zagotovljeno. Na protestnem zborovanju Kmečke zveze je dr. Ogrizkov koncipient dr. Godnič dal izglasovati resolucijo, ki je bila odposlana na velikega župana mariborske oblasti in v kateri se je protestiralo proti nameravane mu stavbnemu prostoru na Dolgem polju. Veliki župan se je sedaj izrekel za rešitev vloge za nekompetentnega, ker je končoveljavno v tej zadevi na podlagi komisjonalnega ogleda odločilo kot zadnja instanca itak že celjsko sresko poglavarstvo. Kraini šolski svet

za Celje okolelo razpše stavbna dela že te dni in je pričakovati, da bo stavba vsal do jeseni pod streho. Poslopje se bo zidalo ob Dolgem polju, kjer se napravi tudi drevored z lipovimi drevesi.

u— S celjskega trga. Celjske gosposdine se opozarjajo, da so jalca na trgu sedaj najbolj poceni. Komad stane Din 0,75—1. Pripomočke za konzerviranje se dobe v drogeriji »Santitas«.

u— Utopljenca so potegnili iz Savinje med Petrovcami in Zalcem. Spoznali so v njem nekdanjega sotrudnika pri tvrdki Stermecki v Celju Pankracija Pa.eko, ki je bolehal na neozdravljivi bolezni.

u— Francoski krožek v Celju. Opozarjamo na današnje prireditve francoskega krožka v Celju, ki se bo vršila ob 8. zvečer v veliki dvorani Narodnega doma.

u— Težko blednega so prepeljali večeraj v celjsko javno bolnico blagajnika mesne občine celjske, gosp. da Josipa Smidelnja, ki boleha že dolgo na neozdravljivi bolezni.

u— Izlet članov krajevne organizacije SDS Celje okolela v četrtek dne 25. t. m. radi slabega vremena odpade. Izlet bo eno prihodnjih nedelj, kar bomo še pravčasno objavili.

u— Redukcija. Pri sreskem glavarju v Celju je bil reduciran zvančnik g. Vrečar. Ima že sedem službenih let, je vdovec z enim otrokom, pa mora sedaj zopet znova začeti, vsa leta so bila zastopni. Tako se pomnožuje brezposelnost in uradnikom se odpira »lepa« bodočnost. RR pač nima srca za uradništvo in se je le čuditi onim ljudem, ki silijo h koritom, ki so že itak prenapolnjena.

u— Uganka. Stric so se precej potoklil, ko so se učili saho mortale in smo mislili, da bo hušje. Dobili pa so baše radikalno zdravilo v podobli. — — — Kdo ugane?

u— Od vojaške straže ustrojela. Karel Sredovnik, o katerem smo večeraj poročali, je podlegel zadobljeni rani in preminul v celjski javni bolnici. Kakor je sam popisal dogodek še pri polni zavesti, je bil sam kriv, da je straža namj streljala. Ponovno opozarjamo občinstvo, da naj ne hodi, zlasti po noči v bližino vojaški straži, ki imajo stroge predpise, po katerih se morajo ravnavati.

u— Za rezervne oficirje! Predavanje, ki bi se moralo vršiti v četrtek, radi prazniška odpade.

Iz Trbovelj

u— Posvetovanje v prid najnovjšim reductrancem. Zastopniki II. rudarske skupine so intervenirali pri rudarskem glavarstvu v Ljubljani radi 250 najnovjših reductrancev pri TPD., katerim je bilo odpovedano 15. t. m. Dosegli so, da se bo vršilo v petek 26. t. m. ob pol 10. dopoldne posvetovanje, bržkone v rudniški restavraciji na Vodi. Posvetovanja se bodo udeležili poleg rudarske glavarja inž. Stergarja zastopniki II. rudarske skupine, TPD. in Dukičevega podjetja. Predmet obravnavanja bo, kako zaposliti reductrance pri Dukiču. Kakor je znano, je rudarsko glavarstvo že pred tedni izdalo odlok, po katerem naj sprejme odpuščeno delavstvo Dukičovo podjetje. Ker pa ni zakona, ki bi dopuščal striktno izvrševanje tega odloka, je jasno, da je delokrog rudarskega glavarstva zelo omejen. Vmes bi moglo poseči edinole ministristvo za šume in rude ali pa ministristki svet.

u— Do revizije reductrance ne bo prišlo? Ob priliki ministerjalne komisije v Trbovljah 9. t. m. so predložili delavski zastopniki spomenico, katere točka 2 se je glasila: »Nobenega delavca kakor tudi poduradnika naj se ne odpusti radi političnega naziranja. Če se kdo pregreši, naj se proti njemu uvede stroga disciplinarna preiskava. V odbor za revizijo, kateremu bo načeloval dvorni svetnik Stergar, naj se pokličejo ravnatelj oz. obratovodje in zastopniki vseh delavskih strank. Po informacijah, ki smo jih prejeli te dni, vobče ne bo prišlo do revizije reductrancev. Delavski zastopniki so namreč hoteli, da bi dala vse potrebni materialj v svrbo revizije TPD. na razpolago. Trboveljski ravnatelj inž. Pauser je že dal delati imenike, iz katerih je natančno razvidno, kakšne so življenjske razmere tega ali onega, ki je posegla vmes centrala in ustavila nadaljne delo. Približno enakega mišljenja je tudi zadevi pa so baše postali delavski zaupniki sami, ko so zvedeli, kaj se je zgodilo z g. Pečnikom, načelnikom II. rudarske skupine v Rajhenburgu. Imenovani je namreč šel k tamošnjemu rudniškemu ravnatelju in interveniral v tem smislu, naj se reducirajo mesto že reduciranih oni, kateri bi manj trpeli. Vse to se je bliskovito razneslo po revirju in ubogi Pečnik hodi sedaj na delo z orožniško asistenco, ne glede na vito, ki jih je zbudil s svojim drugače korektnim postopanjem. Delavski zastopniki se boje, da bi se nekaj podobnega utegnulo zgoditi tudi v Trbovljah in tako ni nobene prave vneze za revizijo. Dvorni svetnik inž. Stergar še do danes ni prejel obvestila od strani delavstva, kdaj naj bi prišel odbor za revizijo poslovati.

u— Razpoloženje v trboveljskih revirjih. Značilno je, da ni doslej došel na rudarsko glavarstvo v Ljubljani niti en akt, v katerem bi bili navedeni podatki, da se je s tem ali onim odpuščenim rudarjem nesocialno postopalo. Nočemo jemati trboveljskemu delavstvu s to ugotovitvijo poguma v njegovi tih borbi s TPD, smatramo pa za potrebno, da to ugotovimo!

Iz življenja in sveta

Smrt danske kraljice matere

V Kodanju, glavnem mestu Danske, je dne 20. t. m. umrla kraljica-vdova Luiza, mati kralja Kristijana X. Pokojnica je zatisnila svoje oči v 78. letu življenja na gradu «Amalienburg»; podlegla je pljučnici, katero si je nakopala pred par dnevi.

Kraljica-vdova je bila prvotno članica kraljevskega doma združenih skandinavskih držav Švedske in Norveške. Poročila je kralja Frederika XVIII., ki ga je dohitela smrt l. 1912. na ulici v Hamburgu, kjer se je kralj izprehajal brez spremstva. Zadela ga je kap.

Luiza je bila rodom iz hiše Bernadotte; nena prababica je bila pruska kraljica Luiza, katere istoimensa hči je bila omožena z nizozemskim princem Friderikom. Edina hči Luize iz tega zakona je postala soproga švedskega kralja Karla XV. njena hči pa pravkar umrla kraljica. Pokojnica je bila izredno priljubljena. Ves svoj prosti čas je posvečala umetnosti, posebno književnosti, zanimala pa se je tudi za cerkvene zadeve in za vprašanja obče blaginje.

General Brusilov je bil za revolucijo

V maju 1920. je začela poljska armada prodirati proti Kijevu z namenom, da obnovi vzhodno mejo Poljske iz leta 1772. Takrat je postal pokojni general Brusilov načelniku generalnega štaba rdeče armade Rattelova pismo, ki ga je sovjetska vlada hitro ponatisnila in razmnožila. Ruska revolucionarna vlada, je pisal Brusilov, je čisto pravilno ocenila napako carizma in vrnila Poljakom samostojnost, toda v trenutku, ko segajo Poljaki po ruski zemlji, je treba njihovo armado razbiti. Zato je Brusilov predlagal, naj vlada ustanovi izredno komisijo strokovnjakov, ki bi poskrbela za boljšo organizacijo zaledja, osobito za promet. Brusilov je celo svetoval, naj apelira vlada na narodni in verski čut Rusov proti invaziji katoliških Poljakov. Tega nasveta se boljševiki niso mogli poslužiti, pač pa so ustanovili izredno komisijo. Poleg boljševikov so bili v tej komisiji tudi bivši generali Polivanov, Valner, Klembovskij, Gudov in tako dalje. Za predsednika je bil imenovan Brusilov.

Ruska emigracija, ki je bila prepričana, da bo neuspeh s Poljsko strmoglavil sovjetski režim, je Brusilov nastop odločno obsodila. Pokojni carski general, ki je ostal prvotno v sovjetski Rusiji, je bil med emigranti sploh na slabem glasu. Odrekajo mu vojaške sposobnosti in trdijo, da je bil njegov uspeh pri Lucku samo slučajen. Kdo ima prav je težko reči. Pač pa lahko ugotovimo gola dejstva Brusilov je bil eden prvih armadnih poveljnikov, ki se je povodom nemirov v Petrogradu izjavil za abdikacijo carja Nikolaja II. Že davno pred februarско revolucijo je krožila med vojaštvom njegova izjava: «Če bo treba izbirati med carjem in Rusijo, pojdem z Rusijo.» Napačna je torej trditev, da je Brusilov spremenil svoje politično naziranje šele po prevratu. Pokojnemu generalu očitajo, da se je demagoško bratil z vojaškimi odbori in se skušal na ta način preriniti do najvišjega mesta v armadi. Tudi to ni res. Ko je bil v juniju l. 1917. imenovan namesto generala Aleksejeva za vrhovnega poveljnika, je izjavil: «Sem poveljnik revolucionarne armade. To odgovorno mesto mi je poveril narod in časna vlada v sporazumu s petrogradskim sovjetom delavskih in vojaških deputatov. Prvi sem se pridružil narodu, služim mu in nikdar se mu ne izneverim.» Nekaj dni pozneje je izjavil generalu Denikin, ki je odlozil funkcije načelnika generalnega štaba: «Mar mislite, da mi je prijetno voditi armado pod rdečo zastavo? Toda kaj početi? Rusija je brez moči, armada je bolna. Treba jo je zdraviti. A druga zdravila ne poznam.»

Svoje naziranje o «bolezni» ruske armade je pojasnil Brusilov v obširni razpravi o načrtu znamenite deklaracije o pravicah vojakov. V tej razpravi omenja med drugim, da so vsi častniki z ve-

seljem pozdravili prevrat. Pozneje se je izkazalo, da so dobili svobodo samo vojaki, dočim so bili častniki izročeni na milost in nemilost raznim demagogom.

Kerenskij je s svojimi političnimi govori na bojišču kmalu izpodkopal disciplino in pripravil armado tako daleč, da so se celi polki samovoljno vračali v zaledje. Ker se je Brusilov njegovi agitaciji odločno uprl, ga je Kerenskij odslovil in imenoval na njegovo mesto generala Kornilova. Od tistega časa ni igral Brusilov v armadi nobene odločilne vloge. Ko so nastopili po boljševiki zmagi glavni stebri carske armade — Aleksejev, Kornilov, Koledin, Denikin in Judenič — proti sovjetski vladi, je ostal Brusilov nevtralen. Ni se boril proti boljševikom, pa tudi podpiral jih ni, če odštejemo njegovo delovanje v vojaški komisiji za časa sovjetsko-poljske vojne. Toda sovjetska vlada tudi te usluge ni pozabila in general Brusilov je bil pokopan v Moskvi z vsemi vojaškimi častmi. Njegovega pogreba so se udeležili vsi sovjetski vojaški in civilni funkcionarji. Zanimivo je, da se udeležila Brusilovega pogreba tudi štirilaska češkoslovaška deputacija. Francoski in italijanski poslaništvo ni bilo zastopano.

Tempora...

Feminizem je vedno bolj na pohodu. V prvi vrsti kakopak v Ameriki, kjer je baš izvojeval majhno in navidez nevažno, v resnici pa precej pomembno zmago nad starimi tradicijami.

Kakor povsod na svetu, tako je tudi v Ameriki doslej vladal običaj, da so potniki, ki potujejo v spremstvu svoje žene, navedli v hotelski knjigi najprej svoje ime in potem šele ime žene: Gospod X. Y. s soprogo.

No, pred mesecem dni je dopotovala poznana čičaška bogatašinja v spremstvu svojega moža v San Francisco. V hotelsko knjigo je napisala: «Gospa George A. Bartlett s soprogo.» Ta novica se je po bliskovito razširila po vsem mestu (ni šment, kaj takega se ne vidi in ne sliši vsak dan!) in potem po vsej državi. In od takrat velja nova moda: v vseh hotelskih knjigah se blešči ime «boljše» polovice pred imenom — onega — moža

Zavarovanje zoper usodo

Pri nas poznamo le nekaj vrst zavarovanj. Med njimi je najnavadnejše zavarovanje proti ognju, potem pride zavarovanje zoper tatvino in proti škodbam. Slednjic je tuintam v navadi tudi zavarovanje zoper vodo. Življenjsko zavarovanje je tudi zelo razširjeno. Ne poznamo pa zavarovanja zoper usodo, ki se zdaj širi v Angliji.

Neko veliko angleško zavarovalno podjetje namreč razglašja, da zavaruje ljudi »proti vsem rizikom življenja in proti vsakovrstnim mučnim možnostim«. Človek si pod tem lahko predstavlja, kar hoče. Uradniki zavarovalnice bi vedeli povedati, kaj vse si svet predstavlja pod temi »riziki življenja in vsakovrstnimi mučnimi možnostmi«. Zatrjujejo pa, da zavod le redkokdaj zavrne to ali ono zavarovalno ponudbo, kajti podjetje rado zasluži in zna vselej najti primeren izhod iz težavnega položaja.

Angleži se pri tem podjetju lahko zavarujejo proti preobitnemu otroškemu blagoslovu. Večkrat se tudi pripele, da pride ponudba za zavarovanje proti dvojčkom. Neki družinski oče se je celo ustrašil trojčkov in se je zavaroval proti temu za tristo funtov. Njegova žena je namreč prišla na svet kot trojček in sedaj se mož boji, da bi se taka »mučna možnost« utegnla ponoviti v njegovih družini. Neki 39letni gospod si je celo dovolil šalo, ali pa je mislil resno, in se je zavaroval proti izpadanju las. Če mu začne lasje izpadati, mu bo morala banka plačati okroglo vsotico 250 funtov. Neki drugi gospod se je zavaroval za slučaj, da bi se njegova tašča vnovič možila. Če stopi pred oltar, mu bo banka izplačala tisoč funtov. Ta tašča je sigurno precej petična dama, sicer bi se zet ne zavaroval zoper njeno ponovno možitev.

So pa tudi realni ljudje, ki se poslu-

žejejo teh čudnih zavarovanj. Neki trgovec se je zavaroval zoper konkurenco. Zaščitil se je pred možnostjo, da bi v njegovem okolišju kdorkoli odprl trgovino njegove stroke. In banka je sprejela tudi ta predlog ter bo po svojih zaupnikih skrbela, da bo na dobičku ona, ne pa trgovec. Pred časom pa je prejela banka nov zelo čuden zavarovalni predlog. Neki gospod se je zavaroval zoper morebitno nezvestobo svoje neveste. Ta predlog pa je banka odklonila in zavzela principijelno stališče, da bo v tem pogledu vobče odklanjala vse mučne možnosti.

Drakonična kazen

Iz Masona (Michigan, Zedinjene države) poročajo:

Arthur Rich, sin multimilijonarja in podkralja jekla je bil zaradi posilstva obsojen na dosmrtno ječo. Proces se je vlekel dolgo časa; posebno dramatična je bila zaključna razprava. Richov zagovornik je v svojem temperamentnem plaidoyerju izjavil:

«Mož je upravičen soditi žensko po njenem vedenju in njeni ... obleki. Napram dekletu, ki uživa alkoholne pijače, puši in nosi fino perilo, tako fino, kakor bi ga ne bilo, napram dekletu, pravim, ki sploh ne ve, kaj je obleka, se moške-mu ne more in ne sme šteti v zlo, če se ne vede viteško. Moški, ki ne izkazuje spoštovanja ženski, katera spoštovanja ni vredna, ni zločinec. Današnja moda pa je taka, da se poštena ženska na zunaj ne razlikuje od svojih slabših tovarišic in podobno ie, da skušajo zlasti žene iz odličnih krogov to razliko čim bolj zmanjšati. Moški torej ne more biti odgovoren za grehe, ki jih zagreši napram ženski časti, vsaj v toliki meri ne, kakor če bi se ženske dostojneje oblačile in obnašale.»

Zagovornikov govor je napravil med prisotno publiko velik vtis, in vse je pričakovalo milo obsodbo. Toda sodišče je gledalo na delikt očividno z drugega stališča in je obsodilo Arthura Richa na dosmrtno ječo. Ko je bila obsodba prečitana, sta se obtoženec in njegov oče onesvestila.

× **Nova žalitev Mussolinija.** V Rimu imajo zopet veleznimivo afero. 85letni jurist, senator Luchini, izdajatelj mesečnika «Rivista Penale», je obtožen, da je razžalil Mussolinija. Napisal je članek, ki bo imel zanj bržkone težke posledice. Mož pa je zbudil pozornost še radi nekakega drugega kosarka. Oglasil se je v zadevi narodnostnega značaja Južne Tirolske. Obdelal je ta problem s kritičnega vidika in se je posebno ostro obrnil zlasti proti tajniku fašistovske stranke Farinaciju. Stari senator pride v kratkem na zatožno klopo.

× **Flettnerjeva rotorna ladja se odpravila v Ameriko.** Leutitelj rotorne ladje Flettner se bavi z mislijo, da bi s svojim rotorjem, ki mu je dal ime «Buckau», posetil Ameriko. Rotorna ladja leži sedaj v hamburškem pristanišču in pojde na pot z večjim tovorom. Baje se Američani zanimajo za izum in bo Flettner, če srečno prestane vožnjo, svojo ladjo lahko prodal.

× **Krvna diagnoza raka.** Iz Londona poročajo: Načelnik zavoda za raziskovanje raka v Liverpoolu dr. Mitchell javlja v izumu priprave, s pomočjo katere se lahko določi začetni stadij raka na podlagi kapljice krvi pacienta. Dalje se lahko ugotovi šest mesecev po operaciji, če je imela operacija uspeh ali ne. Nova metoda temelji na spektroskopični preiskavi krvi. Spektrum zdrave krvi je popolnoma drugačen kakor spektrom bolnikov krvi in se lahko loči že takoj v začetnem stadiju.

× **55 tisoč litrov žgana zaplenjenih.** Iz Osla javljajo, da je neka carinska ladja norveške vlade pripeljala v luko nemško ledjo «Deutschland», ki je skušala vtiho tapiti na norveško ozemlje nič manj kot 55 tisoč litrov žgana. To je največja količina alkohola, ki je kdajkoli prišla v roke carinskim oblastim.

× **150 avstrijskih inženjerjev gre v Rusijo.** Dunajska delavska zbornica pretresa pravkar načrt, kako bi spravila večje število inženjerjev-konstruktorjev na Rusko. V Rusiji se namreč kaže čedalje večja po-

Privatni obiski

zahtevajo eksaktnost in fineso v oblačilih. Vse to, kakor tudi najkrasnejše pomladansko blago preskrbi na kulantnejše tvrdka

Drago Schwab Ljubljana

treba po tehničnih strokovnjakih iz inozemstva. Rusija je že izjavila, da je pripravljena sprejeti 150 inženjerjev, ki so avstrijski državljani. Zaposleni bodo deloma v Ljeningradu, deloma v Ukrajini, deloma v uralških predelih.

× **Roparski napad v vlaku.** Pri Plzinu se je v vlaku odigral skrajno drzen zločin. Dvajsetletni sluga podružnice Češke industrijalne in gospodarske banke Josef Husk je menjal v nekem zavodu za svojo banko 150 tisoč čeških kron. Sedel je v vlak in med postajama Plzen-Strakonice sta ga napadla dva moža, ga oropala in vrгла iz dirajočega vlaka, da je obležal nezavesten blizu proge. Ob prog: se je našlo 11800 čeških kron, ostali denar pa sta odnesla roparja.

× **Letalo kapitana Wilkina težko poškodovano.** Ameriški kapitan Wilkins, ki se pripravlja na polet na severni tečaj, je imel že dvakrat smolo. Prvič mu je pešerl ubil žurnalista, ki se je z njim odpravljal na pot, sedaj pa poročajo, da se je pri nekem poskusnem poletu težko poškodovano.

Dr. Jos. Kropač, profesor rudarstva na ljubljanskem vsučilišču Problem pocenitve premoga

(Glej prvi članek v št. 51 »Jutra«.)

Za določitev primerne prodajalne cene je treba upoštevati višino proizvajalnih stroškov in dobička, ki ga podjetje pri obratovanju doseže. Natančna ugotovitev proizvajalnih stroškov za premog pri Trboveljski premogokopni družbi bi bila mogoča na podlagi podatkov, ki jih ima družba sama na razpolago. Ker ti podatki niso javnosti dostopni, sem primoran proizvajalne stroške določiti samo približno na podlagi centive in primerjanja z rezultati pri drugih sličnih podjetjih. K temu pripominjam, da sem radevle pripravil morbitne napake popraviti. Proizvajalne stroške tvorijo izdatki za mežde, za obratni material, kakor les, železo, razstrelivo itd., za obresti ustanovnega in obratnega kapitala, za letne odpise in za splošno reži.

Proizvajalne stroške v posameznih obratih Trboveljske premogokopne družbe cenim na okroglo Din 150.— za eno tono premoga. K temu znesku bi bilo prišteti sledeče izdatke, ki jih je družba objavila v juniju leta 1925 v svojem poslovnem poročilu za leto 1924. Po podatkih tega poročila so znašali:

Davki in razne davščine Din 16.211.677, izdatki za socialno skrbstvo Din 9.599.384, stroški (?) in plače Din 5.935.351, obresti priložitnih in bančnih posojil Din 1.596.536, odpisi Din 1.490.325, skupaj torej 34.833.273 dinarjev.

Produkcija premoga v letu 1924. je znašala 1.535.217 ton, tako da ti izdatki obremenijo eno tono premoga z izdatki Din 23. Čisti dobiček, ki ga je družba dosegla, je znašal Din 38.530.792, ali preračunano na eno tono premoga okroglo Din 25. Potem bi bila primerna prodajalna cena premoga za eno tono Din 150 + 23 + 25, t. j. Din 198 ali zaokrogleno navzgor Din 200.

Lahko torej vprašamo: ako proizvaja družba, prištevi dobiček, eno tono premoga za Din 200, kje je ogromna razlika Din 80, ki jo dobimo pri prodaji za Din 280.—? Odgovor na to vprašanje je zelo enostaven. Družba je investirala za visoke zgradbe (palače v Ljubljani, stanovanjske hiše za uradnike in delavce pri posameznih obratih), za separacije v Hudi jami in Rajhenburgu, za razširjenje separacije v Zagorju, za žične železnice v Zagorju, Hrastniku in Rajhenburgu, za železnice itd. itd. od leta 1920, velike zneske. Te investicije so omogočile sedanji obrat in tudi naravno povečale vrednost rudnikov. Bilančno poročilo teh izdatkov ne omenja, ker so vsi ti stroški vkalkulovani v proizvajalnih stroških premoga in že tudi od konzumentov popojnoma plačani. Dokaz temu je navedeno poslovno poročilo, ki navaja v bilančnem računu z dne 31. decembra 1924 med aktivni na primer: visoke zgradbe Din 9.784.769, rudniške naprave Din 317.960, industrija - cementarna, steklarna in žaga Din 72.489, inventar Din 22.973, posest zemljišč in gozdov itd Din 276.744. Lahko torej trdim, da je družba investirala letno okrog Din 100.000.000 in je to vsoto že zaračunala v proizvajalne, oziroma prodajalne cene premoga.

Ako bi družba prodajala svoj premog po vredno po Din 200 — za eno tono, vpivala bi jako ugodno na celokupno gospodarsko življenje v državi. Ako bi bile cene premoga primerne, bi se razvijala gradbena podjetnost, ker so cene opeke, cementa, apna itd. odvisne od cene premoga. Razen tega bi ne bilo treba železarnam in drugi kovinski industriji ter vsem ostalim podjetjem, ki rabijo premog kot glavni obratni material, omejevat obrata. Ako bi bila naša indu-

lo eno letalo, ki je padlo na tla. Pilota, ki sta bila v letalu, sta k sreči odnesla zdravo kožo. Radi reparatur, ki so letalu potrebne, se bo Wilkinsova ekspedicijska zela zavlekla.

× **Brzovlak Pariz-Vladivostok.** Med Francijo, Nemčijo, Poljsko, Litavsko, Rusijo in Japonsko se je sklenila pogodba glede prometa med temi deželami potom direktnih vlakov. Dne 16. maja letos se uvede direktni vlak med Parizom, Berlinom, Rigo, Moskvo in Vladivostokom. Vsako sredo bo vozil vlak iz Pariza, vsak četrtek pa iz Vladivostoka. Vse carsinske in druge kontrole se bodo izvrševale v vlaku in potniki bodo prestopali samo v Rigi.

× **Štirje litri piva na en liter vina.** Na Dunaju je izšla zanimiva statistika o konzumu alkohola. Pravi, da sta prišla pred vojno v splošnem na en liter vina dva litra piva. Sedaj se je pa razmerje zelo izpremenilo. Na en liter vina pridejo štirje litra piva. Produkcija pivovarjev je potemtakem znatno večja, pridelovanje vina pa se je skrčilo.

strila zadostno zaposlena, bi zopet porabila večje količine premoga, vsled česar bi rudarska podjetja bila primorana svoj obrat razširjevati in ne omejevati, oziroma ne odpuščati delavcev. O posledicah, ki bi jih imela pocenitev premoga za ves železniški promet, pač ni treba posebej govoriti.

Iz navedenega je razvidno, kako kratkovidna je cenovna politika družbe, ki proizvaja ca. polovico celokupne produkcije premoga v državi. Prebrtane cene za premog, katere je družba dosegla, je trdno vzdržala do sedaj, ne ozirajoč se na posledice, ki jih imajo te visoke cene na splošno gospodarstvo. Za to skoraj sovražno postopanje proti državi je po mojem mnenju odgovoren upravni svet družbe s svojo centralno upravo, v kateri imajo odločevalno besedo gospodje z Dunaja in Budimpešte, vzgojeni v znani mentaliteti napram vsem Slovanom. Danes, ko se je končno pokazalo, da je to gospodarstvo nevdržljivo, je družba v skrbeh; radi nadaljnega razpečavanja premoga. Družbo čaka kriza, ki jo je sama zakrivila vsled svojega nenasnega pohlepa po čim večjem dobičku in neprevidevne cenovne politike. Na to krizo je družba dobro pripravljena in finančno zavarovana. Vse investicije družbe od prebrata do danes so amortizirane in tvorijo rezervo, iz katere bo družba lahko krila svoje eventualne primanjkljaje.

V bodoče bo družba primorana posvetiti pažno svojemu gospodarstvu in sicer ne samo pri oblasti, temveč tudi pri centralni upravi radi znižanja proizvajalnih stroškov. Pri tem seveda ne mislim na znižanje mezd delavstvu, o katerem se je v zadnjih časih mnogo govorilo, ker rudarske mezde pri nas pač niso previsoke. Prepričati se moramo o tem, ako jih primerjamo z mezdami v drugih državah, n. pr. v Češkoslovaški, kjer znašajo mezde pri premogovnikih okroglo Kč 40.

Znižanje proizvajalnih stroškov bi bilo morebiti mogoče doseči na sledeči način: Na primer se uničuje premogovni zdrob, ki so ga prej porabili za proizvajanje električnega toka v lastni elektr. centrali v Trbovljah, ker deloma sam zgori na odlagališčih, deloma ga pa zmečejo v Savo. Družba pa kupuje električni tok od Falske elektrarne. Mislim, da bi bilo iz gospodarskega stališča družbe koristneje, porabiti ta premog v lastni elektrarni in proizvajati tok ne samo za lastne obrate temveč tudi za okolice, ostanek pa razpečavati v obliki briketov. Sava odnaša dnevno ca. 45 vagonov odpadkov iz separacije v Zagorju, Trbovljah in Hrastniku. V odpadkih se nahaja razmeroma velika količina premogovnega zdrobca. Pridobivanje premoga bi se gotovo izplačevalo in bi vrhu tega obenem prenehalo onečiščevanje Save. Tozadevno pripominjam, da sem v začetku leta 1925, branil družbo, ko jo je oblast siliла vpeljati onečiščevanje odtokov iz pralnic in sicer edino iz tega vzroka, ker sem hotel preprečiti stalno povišanje prodajalnih cen premoga zavedajoč se njih važnosti za celokupno gospodarsko življenje. Zanašal sem se žal na zatrevanje merodajnih družbenih faktorjev, ki so obljubljali, da bodo to vprašanje samji rešili. Odkrivanje na dnevnikih kopih v Trbovljah in Rajhenburgu izvršuje družba s pomočjo podjetnikov. Dvomim, da je ta način odkrivanja za družbo posebno koristen in sem mnenja, da bi družba, ki ima pri svojih obratih celo vrsto izvrstnih rudarskih strokovnjakov, izvrševala to delo v lastni režiji ceneje. Ako bi družba obrat v dnevnikih kopih prevzela sama, bi imela več elastičnosti glede zaposeljanja delavstva, t. j. bi lahko v slučaju slabše konjunkture premetila delavstvo od jamskega k zunanjemu obratu in bi se izognila odpuščanju delavcev. V bilančnem poročilu družbe se nahaja sledeča postavka: «Predčasno odkrivanje na dnevnikih kopih v Trbovljah, Rajhenburgu in Kočevju Din 46.164.500.» Čudim se da občni zbor delničarjev tega ni grajal. Kako je mogoče pri pravilnem obratovanju izdati za «predčasno» delo toliko milijonov dinarjev in zakaj se ne vrši odkrivanje v dnevnikih kopih sorazmerno z odkopavanjem?

S tem sem našel samo nekatere možnosti event. izboljšanja gospodarstva pri obratih in mislim, da bi bilo tudi umestno pregledati v upravi, ako so n. pr. plače v soglasju z delom in ako niso nekatera mesta sasedena ne glede na potrebo itd. Vse to je v interesu javnosti, ker upliva morebiti razpisno gospodarstvo družbe na cene premoga.

Iz zgoraj navedenega je razvidno, da je pocenitev premoga mogoča tudi brez posebne nove trgovske družbe, v kateri imajo največji vpliv gosp. Ecllar in gosp. Kaufmann; prvi je glavni delničar »Pronetnega zavoda za premog v Ljubljani«, drugi pa je do sedaj razpečaval premog iz državnih rudnikov v Bosni. Imela sta torej oba gospoda dostj prilike poceniti premog že pre-

H.-J. Magog: Revolver

Gaston Couzan se je sprehajal po bulvarjih, gledal lepe izložbe, a še z večjim zanimanjem lepe Parižanke. Naenkrat se je zdrlil in najraje bi se bil obrnil ali pa stopil na drugo stran ceste. Toda v trenutku si je premislil, in čeprav je zardel od razburjenja, je stopal odločno dalje. Vendar pa ni več gledal mimosoidnih, temveč je obrnil glavo proti sredini ceste.

Par metrov pred seboj je bil namreč opazil mlado damo, ki mu je prihajala nasproti. In vsako žensko bi bil rajši srečal, kakor to Paulette Vareuil, napram kateri je čutil v srcu veliko krivdo. Bal se je, da ga ne ustavi sredi ulice in pozove na odgovor, kajti pravico do tega je vsekakor imela. Njegovo obnašanje napram njej je bilo smešno in nizkotno; dvoril ji je bil več mesecev, in sicer na tak način, da so ga vsi smatrali za zarobenca gospodične Vareuilove in da so ga kot takega sprejemali njeni starši in ona sama. Ko pa je vse pričakovalo, da oficijelno prosi za njeno roko, je kar čez noč pretrgal vse vezi in izginil. . . .

Zakaj je bil to storil? O tem si niti sam ni bil čisto na jasnem: ni bil zrel

za zakon? . . . Je hotel še razmišljati, preden uklene svojo svobodo v okove? Je nepremišljeno šel v svojem dvorjenju predaleč? . . . In razen tega niti ni natanko vedel, kako visoko doto bo imela!

Ker se je bil spustil predaleč, da bi se mogel korektno umakniti, si je mislil, da je pač najbolje, če izostane brez fraz in brez opravičevanja. Skratka, izginil ji je izpred oči kakor kafra in skrbno je pazil, da se nikjer ne srečata.

Sedaj jo je po več mesecih prvič zapazil. Šla je tik mimo njega, tako da se ga je skoraj dotaknila, toda v njegovo največje začudenje je šla mirno mimo, kot da ga ne bi poznala. Njen obraz je bil zelo žalosten, tako da se je Gaston nehote ozrl za njo.

— Silno je nesrečna, revica, si je mislil in vest se mu je zbudila. Ni si mogel kač, da ji ne bi sledil. Naenkrat je zapazil, da je stopila v neko prodajalno. Zelo se je prestrašil, ko je spoznal po izložbi, da je to puškar. Kaj pač more Paulette kupovati tu notri? Vest mu je očitala, da je strl nežno, idealno srce, in vedel je, da v takem slučaju do drame ni daleč.

— Morda je šla kupit . . . revolver? Kaj, če se misli ustreliti? Mislil je že skočiti v prodajalno, pre-

prečiti samomor in prositi dekle odpuščanja . . . Toda kaj, če je kupila revolver, da ustrelj njega? Pri tej misli je postal bled kakor zid. Hitro je najel slučajno mimohiteč prazen taksi in se odpeljal. Junak torej ravno ni bil.

V avtu pa je sklenil, da zaigra komedijo samomora pred dekletom. Zato se je vrnil, stopil v prodajalno puškarija in zahteval nabit revolver. Bil je zelo razburjen, kar je moral puškar opaziti.

Ko je Gaston dobil orožje, nabito, kakor je želel, je dejal, da ga hoče preizkusiti. Tu pa je bil puškar v veliki zadregi in je skušal vsaki revolver nazaj. Gaston se je na glas zasmel:

— Priznajte mi, da je slepo nabit, je dejal. Mislili ste, da sem kandidat za samomor ali pa da hočem koza spraviti na oni svet? V takem primeru daste slepe naboje, kaj ne?

Puškar je smehljaje prikimal.

— To je čisto pametno, je dejal Gaston, ki je postal dobre volje.

— Torej tudi, če se ustrelj, se li ne more zgoditi nič zlega, ker ji je puškar dal k sreči slepe naboje, si je mislil med vožnjo.

— Poročil jo bom! je vzkljnil navdušeno po kratkem premišljevanju. No-

čem, da bi izvršila samomor!

Odločno je potkal na vrata Vareuilovih, odmaknil služkinjo v stran, ki mu je prišla odprti in mu skušala dopovedati, da gospa danes ne sprejemajo. Planil je v salon.

V tem trenutku je počil na vrstu za hišo strel.

Gaston je kakor blazen tekel skozi jedilnico na vrt in obupno klical:

— Paulette! Paulette!

Na prazu je domala zadel ob njo. Stala je visoko zravnanja in ga merila zaničljivo od nog do glave.

— Paulette, je zajecljal Gaston in lovil sapo, prišel sem vas prosit odpuščanja. Vem, da ste hoteli umreti. Videl sem, da ste šli kupit revolver in zato sem prihitel . . . Ne smete umreti. Paulette, poročite se z menoj!

Dekle ga je začudeno gledalo. Naenkrat pa ga je prišla za roko in ga vlekla za grmičje. Pokazala mu je molče z roko tarčo, pritrjeno na drevo in svojega mlajšega brata, ki je stal s karabinko v kotu dvajset korakov stran.

— Tako mi streljamo, mu je dejala. Kupila sem danes sto nabojev pri puškarju . . . Vi pa kar izginite! Lahko ste prepričani, da se iz ljubezni do vas nihče ne pojde streljat . . .!

(Po francoskem izvirniku -ž-)

Dopisi

JEZICA. Dne 6. t. m. je priredilo sokolsko društvo Jezica svoje šestu predavanje. Mnogoštevilnim poslušalcem je govoril g. Fr. Zupančič o temi: Boj svobodne misli za odrešenje slovenstva. Za veliko nepotostjo je privezal prisotne, da so poslurali z užitkom temperamnetnega in temeljnega govornika. Vseled splošnega zadovoljstva bomo gospoda predavatelja še naprosili, da pride k nam. Na praznik sv. Jožefa je gostovalo pevsko društvo Sava iz Ljubljane na gledališkem odru sokolskega doma na Jezici. Pelj so opereto »Kovačev študent«, ki je bila v splošnem sprejeta z zadovoljstvom. Z večjo ručno in temperamnetno so predstavljali nato enodelansko »Stempihar mlajši«, ki je zbujala salve smeha. Le žal, da oder še ni primerno opremljen in da je razsvetljava vsled dveh slabo zastrtih oken tako slabo učinkovala. Pa kljub temu so vsi igralci storili vse, kar je zahtevala igra od njih Občinstvo bi opozorilo, naj ne jemlje malih otrok k predstavama, ker šestokrat z javkanjem motijo igro. Dvornica je bila polna, kar kaže, da imamo gmoten in moralen uspeh.

DOMZALE. Stavbna sezija nam letos mnogo ne obeta, kar pri današnjem pomanjkanju gotovine ni čudno. Slamnikarska industrija deluje komaj za treščino, ker ni zadostnega izvoza. Tovarne delajo samo toliko, da obratujejo, to je z reducirano množino delavstva, ljudje ne zaslužijo, pr. čemer trpija trgovec in obrtnik. Lesna trgovina in industrija je malo ožvečala ter se dan za dnevom izvaja več vagonov v inozemstvo, pri čemer zaslužijo delavec, trgovec in producent. Tržni dnevi so pri nas dobro obiskani, ter je žeteli, da bi ostali vsaj na tej višini, za kar gre posebno za naša našemu županu g. Skoku, Tukajšnji Tirolci so se vživel v naše razmere ter so s priušili našemu jeziku. Na tulca pa naredi slab vtis napis na južni strani kolidvorske restavracije »Restaurations«. V interesu najemnika in lasnika bi bilo, da se ta napis čim prej odpravi, posebno ker poznano oba gospoda kot narodnjaka. Tu di tukajšnji mesarji so z mesom nekoliko predragi, za vzgled naj jim bo komaj 4 km oddaljen trg Menges, kjer je meso za 2,50 dinarja pri kg cenese. Drugače pa vlada pri nas politično mrtvilo ter bi bilo priporočaj, da priredi SDS kako predavanje ali shod, kar bi stvari, ako računamo z b. dočonestjo, mnogo koristilo. Tudi s poštnim uradom pod vzornim poslovanjem nadpoštarija g. Gasparija smo zadovoljni. Želili bi samo, da bi po Zg. Domžalah nekoliko hitreje dobivali pošto. Izletnik in priporočamo tudi novo cesto, ki jo gradi občina v smeri proti Šumberku in Ihanu, ter jim od sedaj naprej ne bo potreba skakati čez jarke.

VRHNIKA. Esperantski klub na Vrhniki ima v torek 30. t. m. ob 8. zvečer v Šoli občni zbor. Klub obstoja fahkčno že od lamskega leta in more pokazati lepe uspehe. Priredil je dva tečaja; učenci prvega že popolnoma obvladajo pomožni svetovni jezik in učenci drugega kažejo lep napredek. Povsod je opažati veliko zanimanje in to je ugodno znamenje za razvoj esperantizma. Pri tej priliki se tudi zahvaljujemo obema posojilnicama za podporo po 300 Din, katero smo porabili za nabavo esp. knjig. Vrhnika je postala trdna postojanka vitezov zelene zvezde. Postnemati bi morali vsi drugi večji kraji, saj se povsod najdejo posamezni, ki privatno šudirajo esperanto, v najoddaljenejših krajih, če ne drug pa učitelj, ki si zapučen od kulturnega sveta, krajša čas s tem, da potom esperanta obučuje z celim svetom.

DOL. LOGATEC. Na praznik, 7. t. m. v četrtek dne 25. t. m. nas obišče pevski zbor narodnega železničarskega glasbenega društva »Sloga« iz Ljubljane in priredi v Sokolskem domu ob 8. zvečer p. d. vodstvo znanega pevovodje g. Mirko Predmeška koncert z izbranim sporedom. Ker se nam nudi prilika, da slišimo ljubke pesmi, izvajane od imenovanega zbora, aperiramo na čim obšnejši in točen obisk. Logatčani in okolčani, zavedajte se dolžno, saj!

LITJA. Prosvetni odsek Sokola Litja - Šmartno je vprizoril pretečeno soboto in nedeljo Petrovičovo dramo »Mirak«. To pot so nam nudili igralci in igralkice izreden užitek, ker so bile vloge brez pristransosti pravilno razdeljene. Igralci in igralkice so svoje vloge častno rešili, za kar jih je nagradilo občinstvo s prisrčnim aplavzom. Vzornemu mojstru g. J. Audiču, ki je igra aranžiral, najlepša hvala ter ga prosimo, naj nam nudi čim prej še kakšno stično prireditvev na zapuščenem litjskem odru.

HRASTNIK. Dne 16. marca se je vršil občni zbor komisija za gradbo Narodnega doma ob polnoštevilni udeležbi delegatov včlanjenih društev. Zbor je v očigled splošne gospodarske krize enodušno ugotovil dolžnost vseh narodnih društev, da vsestransko in z vsemi razpoložljivimi sredstvi podpirajo konzorcij četudi se morajo za to sama nekoliko omejit; le tako bo mogoče konzorciju preboteti občo krizo ter se v doglednem času finančno konsolidirati. Najzanimivejša točka dnevnega reda je bilo vsekarj poročilo blagajnika, ki kaže v prejšem letu sicer velik denarni promet, vendar se je s prebitkom komaj krilo tekoče račune in zapadle obresti. Tajnik se je v svojem referatu hvaležno spomnil dobrotnikov Narodnega doma v predloženem letu, predvsem stavbenika g. Juro Perenca v Trbovljah, ki je pri končnem obračunu popustil znatno vsoto v korist doma. V upravo je bil izvoljen izveznik g. Miloša Roša stari odbor.

PETROVČE. Tu je koncertiral pevski zbor »Gijka« iz Celja. Koncertu je prisostvovalo srednje številno občinstvo. Zbor vodi g. Gerlanc, ki pa je nevarno oboležil je zato nastopil mesto njeza g. Šegula, ki je — to bodi tukaj povedano — tvoril najbolj dovršeno in sprejemljivo poglavje pri vsem koncertu. Ne vem, v koliko je

DANES! Elegantno! Novo! Moderno! DANES!

ONE, ki jih ne pozdravljamo

Senzacionalni, razkošno opremljeni vefilm v 7. dejanjih. — V glavnih vlogah Srčkana

LYA MARA

Izredno elegantni ljubljenc vse kinopublike:

ALFONS FRYLAND

Izvrstna režija je delo svetovnoznanega režiserja FRIEDRICH ZELNIKA, ki imenuje ta vefilm za najboljši dosejad izdelani LYA MARA - ZELNIK FILM. Krasna vsebina nam prikazuje pot male Nine čez trnovno stezo življenja in ljubavi do bogate in ugledne dame. — Veselo in lahkomiljeno življenje v razkošnih nočnih lokalih. — Temperamentni »Jazz-Banda«. — Družba srca 13. — Nezakonski otrok mlade Nine. — Idealna mlada mati. — Bogastvo in sijaj. — Smrtona nevarna avtomobilska dirka. — Skok iz divjajočega avta v — mirni, srečni in ljubavi polni zakon... Opozarjamo Vas na krasno godbo, ki jo pri vseh predstavah izvaja naš priznano prvotni umetniški orkester.

Predstave se vrše točno ob: 4., pol 6., pol 8. in 9. — Predprodaja vstopnic od 10. do pol 1.

Elitni Kino Matica vodilni kino v Ljubljani. Telefon 124.

vplivala nenadna obolelost dirigenta na pevce, razume se, da je to zelo nevaren speck posebno za manj izurjene pevce, vsekakor je dejstvo, da zbor niti za »vsa« razmere ni bil na visku. Nesigurnost, distoniranje, potem pa presenetljivo večja pevska kultura basov in njih številna premoč napram tenorjem daje zboru zelo malo ubranosti. Razveseljivo pa je, da je zbor zelo demokratično sestavljen in ga preveva res ljubezen do peja, kar je posebno v Celju redkost. V celoti: zelo mlad, simpatičen in agilni zbor, toda bud začemik No, to popravi čas! Glavno je, da delujejo. Saj Celje ima premnogo opernih pevcev, pa — nič petja. Danilo Gorinšek.

Iz demokratske stranke

Danes, dne 24. t. m. se bo vršil ob pol 8. zvečer občni zbor k. o. SDS v Železnikih. Udeležiti se ga dr. Stane Rape. V soboto, dne 27. t. m. bo občni zbor k. o. SDS v Brežicah. Udeležiti se ga g. Milan Cimerman. Istega dne se bo vršil občni zbor v Metliki in to ob 7. zvečer. Udeležiti se ga g. dr. Stane Rape. V nedeljo, dne 28. t. m. bo občni zbor k. o. SDS v Rovtjah nad Logatcem. Udeležiti se ga g. Fran Pavlovič. Istega dne ob 10. dopoldne občni zbor k. o. SDS v Savelnici in ob 3. popoldne v Rajhenburgu. Obeh občnih zborov se udeležiti g. Milan Cimerman. Dalje se bo vršil tudi občni zbor k. o. SDS v Brežicah. Udeležiti se ga g. Milan v gostilni pri Aniču. Udeležiti se ga g. Franc Majcen.

Gibanje SDS v mariborski oblasti

V Gornji Radgoni je bil 15. t. m. občni zbor kraj org. ob lepi udeležbi članstva. Stari odbor z županom g. dr. Boecijem na čelu je bil soglasno zopet izvoljen. Ob Ved. lejši noči naj bi se vršil strankarski shod. — V Podčetrtku je bil občni zbor v nedeljo 14. t. m. popoldne pri tov. Pasariču. Pristopilo je na občnem zboru 5 novih članov. Soglasno je bil zopet izvoljen dosejdanji odbor pod predsedstvom lekarnarja g. Juršeta. Zbor se je priključil protestu tamošnjih občan proti nameravani ukinitvi oddelka finančne kontrole v Podčetrtku. Pripravlja se ustanovitev vinarske zadrugne in nove ljudske branilnice in posojilnice. Zbor se je tudi zavezal za dosledno izvedbo agrarne reforme na graški grofi Attems. Izrekel je nadalje protest proti temu, da okrajni zastop uporabljata davčni denar vsega okraja samo za en del okraja in popolnoma zanemarjta njegov vzvodni del. — V Novičah pri Gornjem gradu se pripravljata ustanovitve nove krajevne organizacije. — V Kozjem je bil izvoljen nov odbor, ki jamči, da bo organizacija tudi v bodočem poslovnem letu lepo napredovala. — V Mozirju je bil občni zbor v soboto 13. t. m. v Bočni v nedeljo 14. t. m. popoldne. Na obeh poslednjih občnih zborih je zastopal občnastvo organizacija okrožni tajnik g. Zabkar iz Celja. — Redni letni občni zbor k. o. SDS v Rečici ob Savinji se je vršil ob navzočnosti okrožnega tajnika g. Zabkarja v nedeljo ob 3. popoldne v gostilni pri Repenšku v Niski vasi. Za predsednika je bil ponovno izvoljen g. Peter Tlakar, posestnik v št. Janžu, za tajnika pa Branko Zemljič, šolski upravitelj v Rečici. V nedeljo 14. t. m. se je vršil občni zbor krajevne organizacije v Račah ob lepi udeležbi. Predsednikom je bil zopet izvoljen

posestnik Alojzij Faleš. — V soboto 20. t. m. zvečer se je vršil sestanek somišljenikov SDS v Svečini, na katerem je bil izvoljen pripravljalni odbor, ki ima nalogo, tekom meseca dni izvršiti ustanovitve krajevne organizacije. — V Sv. Jurju ob Pešnici je bil v nedeljo 21. t. m. dobro obiskan občni zbor tamošnje krajevne organizacije. Soglasno je bil izvoljen dosejdanji odbor z ekonomom Stankom Terčeljem kot predsednikom. Na sestanku v Svečini in na občnem zboru v Sv. Jurju je v imenu občnastnega odbora poročal tajnik Spindler. — Nova krajevna organizacija se pripravljata tudi v Zgornji Kungoti in bo ustanovitev izvršena istočasno z ustanovitvijo organizacije v Svečini. Zebotova fronta v Slovenskih goricah se krha.

Iz Zveze kulturnih društev v Ljubljani

Danes, dne 24. t. m. predava: V Železnikih ob 20. uri gosp. Blaganje »O radio telegrafiji«. V četrtek, dne 25. t. m.: V Straži ob 7. zjutraj gosp. živnozdravn. nek Čeh »O prvi pomoči živini v silih. V Smehelu ob 7. zjutraj gosp. Josip Štrekelj »O sadjarstvu in vinogradništvu«. V št. Petru pri Novem mestu ob 7. zjutraj dr. Kunc »O kužnih boleznih pri živini«. V Zireh ob 16. zdravnik Higijenskega zavoda »O jetiki«. V Selaeh nad Škofjo Loko ob pol 20. g. Blaganje »O radio - telefoniji«.

Šah

Dvojni poraz Niemcoviča

Mednarodni turnir na Semmeringu bo v nedeljo zaključen. Mesto v petek so bile zato že večraj odigrane višee partije Grünfeld: Niemcovič, dr. Vidmar: Niemcovič in Kmoch: Reti. Grünfeld, ki je bil v znatni premoči, je obupno branedeč se Niemcoviča kmalu pri silih h kapitulaciji. Še težji položaj je imel Niemcovič v boju z dr. Vidmarjem. Njegov položaj je bil namreč že v pondeljek, ko je bila igra prekrajna, naravnost brezupen in zato se je večraj že po par potzah udal sam. Interesantno je bilo nadaljevanje prekrajne partije Kmocha z Retijem. Kmoch je prišel s kraljico in stolpi kraljevi poziciji nasprotnika za hrbet in spravil Retija že v znatno stisko. Nato pa je prezl važno potezo in je končno zmagal Reti. Končno stanje po XII. kolu je torej sledeče: Aljehin, Spielmann in Tartakower 9, Niemcovič 8 in pol, dr. Vidmar 7 in pol, Reti in Rubinstein 7, dr. Tarrasch 6 in pol, Treybal 6, Gilg, Vayda in Grünfeld 5 in pol, Janovski in Yates 5, Davidson 4 in pol, dr. Michel 4, Kmoch 3, Roselli pol.

Advertisement for shoes with text: 'Vsi ne vjerujete?' 'da eden par nogavic z žigom in znakom (rdečo, modro ali zlato) 93-VIII' '„ključ“' 'traja kakor štirje pari drugih?' 'Kupite eden par, pa boste verovali. Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene.'

Vremensko poročilo

Table with columns: Kraj, Gas, Sarom. Temper., Rel. vla-ga v %, Smer vetra in brzina v m, Običnost 0-10, Vrsta padavine, opazovanja, ob opazovanju, v mm do 7 ura. Rows for Ljubljana, Zagreb, Beograd, Sarajevo, Skopje, Dubrovnik, Praga.

Meteorološki zavod v Ljubljani 23. marca 1926. Višina barometra 308,8 m. Solnce vzhaja ob 5:59 zahaja ob 18:15. luna vzhaja ob 12:25, zahaja ob 3:10. Dunajsko vremensko poročilo za sredo: Deloma še večinoma nejasno, manjše padavine; temperatura se bo nekoliko dvignila. Kasneje razjasnjenje.

Gospodarstvo

Naš izvoz v l. 1925.

Po klasi vrednosti je lanski izvoz vežji kakor v l. 1924. — Turščica, najvažnejši izvojni predmet. Te dni je bila dokončana carinska statistika o našem izvozu tudi za december 1925. s čimer je znan naš lanski celoletni izvoz. V decembru samem je znašal izvoz vrednost 61,3 milijona zlatih dinarjev proti 71,1 milijona zlatih dinarjev v enakem času 1924, kar pomeni znaten padec. Najvažnejši izvojni predmet v tem mesecu je bila pšenica. V celem letu 1925. se je izvozilo 4,398.465 ton v vrednosti 8.904.54 milijona papirnatih dinarjev, odnosno 733.349.517 zlatih dinarjev, proti 3.915.700 tonam v vrednosti 9.838.77 milijona papirnatih dinarjev, odnosno 671.371.951 zlatih dinarjev v l. 1924. Izvozilo se je torej več za 432.66 ton (za 12,33 %) v vrednosti 112.077.566 zlatih dinarjev (16,69 %). V papirnatih vrednosti pa je zabeležen padec za 634.23 milijona dinarjev. Glavni izvojni predmeti so bili v milijonih papirnatih dinar.: turščica 2.055,7; gradbeni les 1.118,7; jajca 608,9; pšenica 501,5; živa goveda 406,8; sveže meso 313,3; hmelj 243,7; sirovi baker 227,7; pšenična moka 198,7 suhe češnje 191,0; žive svinje 123,5; živi konji 122,2 in ostalo. V letu 1924. pa so bili med prvimi izvoznimi predmeti po vrsti vrednosti: gradbeni les, živa goveda, pšenica, jajca, turščica, sveže meso in ostalo. Največ se je lani izvozilo v Italijo, to je 25,26 odstotkov celokupnega izvoza; potem sledo po odstotkih: Avstrija 18,55; po Donavi in Rumunija 13,63; Češkoslovaška 9,3; Grčija 7,40; Nemčija 7,15; Madžarska 5,15; Švica 4,10; Francija 2,00; Poljska 1,10; ostale države 6,29. Da je bila vrednost našega izvoza lani manjša v papirnatih dinarjih, a večja v zlatih kakor l. 1924., izvira od povišane vrednosti dinarja, katerega mednarodni tečaj je poskočil za 24,89 % proti l. 1924. Po količini je bil izvoz precej večji kakor v l. 1924., vendar ne toliko, kakor se je pričakovalo. K temu, da je bil izvoz sploh večji, je pripomogla turščica, katere so se v prvi vrsti izvozile velike količine. V drugi polovici 1925. je izvoz zelo padel v primeri s enakim časom 1924. Uvozne številke za l. 1925. žal še niso znane. Kolkor se da sklepati po doslej znanih uvoznih podatkih, bo trgovinska bilanca za lansko leto beležila majhen primanjkljaj.

Cene na debelo v februarju nazadovale

Beograjski »Privedni Pregled« je objavil indeks cen v trgovini na debelo za februar t. l. Za posamezne skupne so zabeležene naslednje številke (o oklepajih za januar): I. poljski pridelniki 1377 (1490); II. živina in živalski proizvodi 1548 (1615); III. sadje in sadni proizvodi 1533 (1533); IV. gradbeni material 1751 (1751); V. kobiljalno blago 1366 (1363); VI. industrijski proizvodi 1758 (1823); totalni indeks 1556 (1596). Februarski totalni indeks je v primeri z januarjem nazadovaj za 40 točk ali za 2,6 odstotka, in to kljub temu, da je bil dinar nestanovitven. Skupina poljskih pridelnikov je oslabela za 113 točk ali za 7 odstotkov. Pocenili so se v tej skupini žito, turščica, moka, krompir in živalska krma. Skupina živine in živalskih proizvodov je padla za 67 točk ali za 4 odstotke. Tu so se znižale cene jalecem, svinske maesti, sirovi koži. Poskočile so cene perotinj. Skupini sadja in sadnih proizvodov ter kolonijalnega blaga sta le minimalno krepkejši, češnje je gradbeni material nespremenjen. Skupina industrijskih proizvodov je nazadovaj za 655 točk ali za 3,5 odstotka. V tej skupini so padle cene zaradi slabih poslov uvozne trgovine. Dinar je bil v februarju nestanovitven; njegov tečaj v Curihu se je gibal med 9,18 do 9,13 švicarskega franka za 100 Din. Uvozna trgovina je v februarju stagnirala, a izvozna trgovina je dalje trpela zaradi depresije na svetovnih tržiščih.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (23. t. m.). Pšenica: sremška, 3 vagoni 275. Turščica: baška, do 10. aprila, 1 vagon 110; baška, za april, 8 vagonov 116; sremška, glavna progla, za april, pariteta Ruma, 8 vagonov 117,50; sremška, april - maj - junij, pariteta Ruma, 16 vagonov 122,50. Moka: baška, »os«, eksportni mlini, 1 vagon 450; baška, »2«, 1 vagon 400. Tendenca mlačna. Živalski sejem v Mariboru (23. t. m.). Dogon 506 glav, in to 13 konj, 12 bikov, 154 volov, 319 krav, 8 telet. Kupčija je bila precej živahna. Prodanih je bilo skupno 244 komadov, od tega 20 za Avstrijo in 45 za Italijo. Cene so ostale nespremenjene in so se plačevali za kg žive teže: debeli voli 8-9,50, poldebeli 7,50-8,50, plemenski 6,75-7, bik 5,50-6, glavne krave debele 6-7,50, plemenske 5-6, krave za kloharske 3-4, molzne in breje krave 5-5,50, mlada živina 5-9,50 Din. Cene mesu so bile naslednje: govedina 8-19, teletina 12,50 do 20, svinjina 12,50-30 Din za kg. Dunajski borza za kmetijske produkte (22. t. m.). Koncem minulega tedna so pšenični tečaji na ameriških borzah zopet padli. Na Dunaju cene brez posebnih sprememb. Notirajo vključ. blagovnopromet, da vek brez carine za 100 kg v šillingih: pšenica: domača 40-40,50, madžarska, poltiska 43-45,50; turščica: 19,50-20,50; oves: domači 27,75-28,75. Dunajski goveji sejem (22. t. m.). Dogon 3485 glav, od tega iz Jugoslavije samo 45. Mlačen promet. Cene so se slabo obdržale, le bikli so se podražili za 10-15 in slaba živina za 5 grošev pri kg. Za kg žive teže notirajo: voli 1,45-1,70 (izjemno 1,75-2), II. 1,20-1,40, III. 1-1,10, bikli 1,10 do 1,50, krave 0,90-1,40, slaba živina 0,85 do 0,90. Objava uredbe o volilnem redu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Prot i davku na poslepa. Popolnoma umestno je Trgovska in obrtniška zbornica v Splitu nedavno opozorila kompetentna ministarstva na slabe posledice, ki bi na

stale, ako se znova uvede davek na nova poslopja. Ako se to zgodi, bo popolnoma prenehala sidanje novih poslopij, katero se vrši že itak v prav majhnem obsegu spričo pomanjkanja kapitala in spričo neugodne rentabilnosti poslopij. Splitška zbornica je opozorila ministarstva, da je treba nove zgradbe oprostiti davka tudi v l. 1926., ker imamo v državi razširne predpise. Dalmacija in Slovenija, ki sta gospodarsko šibkejši pokrajini, se nahajata v neprimerno slabšem položaju, kakor Hrvatska in Vojvodina, kjer so po prejšnjih predpisih na va poslopja obročna davkov za 13 in 15 let. Splitški zbornici so se v gornjih zahtevah pridružile tudi zbornice v Ljubljani, Dubrovniku in Sarajevu. Stanje Narodne banka. Po likasu z dne 15. t. m. je od 8. do 15. t. m. padel obtok novčanice v naši kraljevini za 63,9 milijona na 5763,2 milijona dinarjev. V letem času se je povečala kovinska podloga za 8,4 milijona na 446,8 milijona dinarjev, zlate in neznane vrednosti. Posojila so se zmanjšala za 6,9 milijona na 1321,4 milijona dinarjev. Glavna skupščina Hmeljarskega društva v Zalcu se bo vršila na praznik 25. t. m. ob dveh popoldne v dvorani g. Frana Roleka v Zalcu po običajnem dnevnem redu. Pridite vsi! Bančna insolvenca v Vojvodini. Iz Velikega Beckereka poročajo, da se nahaja ta možna bančna tvrdka »Aldan« v plačilnih težkočah. S polomom te banke je prisrde. to zlasti nemško prebivalstvo Vojvodine. Dobave Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 26. t. m. ponudbe za dobavo 3000 kg olinato železnega rdečila: do 30. t. m. za dobavo 90 komadov »Kuppenstangenlagerhälften« ter za dobavo 20 komadov koleznih obrobov. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direktcije. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 9. aprila pri intendaturi II. Armijske oblasti v Sarajevu glede dobave pšarniških potrebščin; 13. aprila pri direktiji državnih železnic v Sarajevu glede dobave stekla. Predmetni pogoji in Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled. Dobave Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. t. m. ponudbe za dobavo kovinskih odliokov, plinske cevi, 100 m »U« železa ter 2000 komadov smolnatih bakeri. Pogoji pri ekonomskem odeljenju te direktije. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 26. t. m. pri intendaturi Timočke divizijske oblasti v Zaječaru glede dobave 14.500 kg petroleja, 27. t. m. pri intendaturi Saravske divizijske oblasti v Zagrebu glede dobave mesa za čas od 1. aprila do 1. oktobra t. l.; 30. t. m. pri direktiji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 1320 m pšča. Predmetni pogoji in Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

Borze

23. marca. Ljubljana. (Prve številke povprečavanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčija za kulčki.) Vrednote: investicije 70 do 72, Volna škoda 290-296, zastavni in komunalne 20-22, Celjska posojilnica 300 do 303 (202); Ljubljanska kredita 190-0, Merkantilna 102-105, Pradediona 865 do 872, Slavenska 50-0, Krediti 165-175, Strojne 100-105, Trbovlje 350-355, Vev. 50-110-0, Stavbna 80-90, Sežir 115-120 (115). Blago: les: deske, 18 mm, monte, od 17 cm naprej, 4 m dolž., fco meja, 1 vagon, 560-560 (560); romeljni, 70/70, 35/70, 4 m, monte, fco meja, 1 vag. 555-555 (555); bukovji pragi, 260, 16x26x16, fco meja 40-0; hrastovi neobrobjeni plohi, sdravi, 90, 110, 130 mm, od 2,50 m dolž., napr., od 25 cm širine naprej, fco meja, 3 vag., 1100 do 1100 (1100); bukovji plohi, neobrobjeni, od 15 cm napr., medja 32, dolž. od 3,50 m naprej, 100 mm in 125 mm, fco meja, 5 vagonov, 510-510 (510); premog: same ponudbe; nespremenjeno: poljski pridelniki: same ponudbe; gradbeni material: same ponudbe v cemu. ZAGREB. Bančne vrednote ob zelo majhnem prometu nespremenjene. Enako industrijski papirji. Volna škoda je malo slabša. Promptna se je začela trgovati po 290 in je končala na 291. — Dinar v Curihu malo slabši. V Zagrebu je bila v devizah tendenca spričo precejšnje kolikne izvozne škoda blaga malo slabša. Tečaj so ostali v glavnem nespremenjeni. Narodna banka je dajala blago v posameznih celkih. Promet 7 milijonov Din. Notirale se devize: Dunaj 800,8-804,8, Berlin 1351,9 do 1355,9, Italija isplačilo 227,75-228,95, ček 0-276,55, New York ček 56,67-56,97, Pariz 200-202, Praga 168,5-169,15, Stock.holm 1513-1518, Švica 1093,4-1097,4, ček 1093,4-1097,4; valute: dolar 56,03 do 56,35; efekti: bančni: Eskomptna 118 do 118,5, Hipo 66-67,5, Jugo 107-108, Obrt na 75-76, Pradediona 865-867,5, Ljubljanski kredita 190-0, Slavenska 49-50, Srpška 144-146, Narodna 3900-0; industrijski: Eksploatacija 24-25, Gutmann 280 do 300, Slavonija 43-42,5, Trbovlje 350-360. Večve 100-0; državni: investicije 76 do 76,5 agrarne 44-44,5, Volna škoda, prompt na 288-289, za marc 288-289,5, za aprl 290-292,5. BEograd. Devize: Dunaj 801,5-802, Berlin 1354-1354,5, Budimpešta 0,07975 do 0,07985, Bukarešta 23,5-24, Italija 238,1 do 238,2, London 376,45-376,5, New York 56,5-56,81, Pariz 202,5-203, Praga 168,55 do 168,6, Švica 1094,75-1095. CURIM. Beograd 9,135, Berlin 132,65, New York 519,375, London 25 in ena šestnajtina, Pariz 18,325, Milan 20,895, Praga 15,385, Budimpešta 0,077775, Bukarešta 2,19, Sofija 3,75, Varšava 62,50, Dunaj 73,175. TRST. Devize: Beograd 48,80-48,95, Dunaj 350-353, Praga 73,60-73,90, Pariz 87,75-88,25, London 120,90-121, New York 24,80-24,90, Curih 479-481,50, Budimpešta 0,0348-0,0351, Bukarešta 10-10,75. Valute: dinarji 43,50-43,90, dolarji 24,70-24,85, 20 starih frankov 94-97, zlatna lira 479,84. DUNAJ. Devize: Beograd 12,45-12,49, Berlin 158,50-159, Budimpešta 99,17 do 99,47, Bukarešta 2,9350-2,9850, London 34,4225-34,5225, Milan 28,4450-28,4450, New York 707,75-710,35, Pariz 24,95-25,06, Praga 20,9650-21,0150, Sofija 5,0850 do 5,1250, Varšava 88,25-88,75, Curih 136,20 do 136,70. Valute: dinarji 707,90-711,90, dolarji 12,41-12,47. Devize Beograd na istih borzah: v Pragi 59,65, v Berlinu 7,28, v Londonu (popot. dne) 276.

